СВОБОДА
LIBERTY

Часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ X. | Олифантъ, Па. Четверъ 17-го Цвѣтня 1902. | Число 16.

Переглядъ тыждневый.

Супротивъ енерґічного натиску робôтниковъ конґресъ не мавъ вôдваги опирати ся и рѣшивъ замкнути й надальше границѣ Сп. Державъ передъ наплывомъ Хинцѣвъ (Чайнôвъ). Білъ въ справѣ выключеня тыхъ страшныхъ конкурентовъ американьского робôтника, не мôгъ дождати ся ухвалы вôдъ початку скликаня конґресу. Панове капіталісты проволѣкали зъ нею безъ кôнця, чекали нагоды, абы внесене кинути до коша. але не могли дождати ся. Робôтники поняли знаменито, що ту ходить о ихъ бытъ, тай натискали чимъ разъ бôльше. Таке поведене могучихъ при всякихъ выборахъ масъ не лишило ся безъ добрыхъ наслѣдковъ. Ту нема жартовъ — сказали собѣ політикеры — Хинцѣвъ треба выключити, бо круто буде зъ нами — почôмъ порушили справу въ конґресѣ и вже въ половинѣ довели до кôнця. Дотичный білъ предложено минувшого тыждня палатѣ представителѣвъ, де бувъ ухваленый 100 голосами противъ 74.

Сеси ухвала е потвердженемъ истнуючого доси права и одобренемъ поодинокихъ розпоряджень, выданыхъ въ послѣдныхъ 6 рокахъ противъ иміґраціи Хинцѣвъ до Сп. Державъ. Нове право обнимае не лишь Сп. Державы, але такожь Филипины и прочій американьскій кольоніи. Ухвала низшои палаты мусить бути потверджена черезъ сенатъ.

Кромѣ того ухвалено въ конґресѣ ще оденъ білъ въ хосенъ робôтниковъ. Именно, порѣшено установити 8-годинный день працѣ для всѣхъ робôтниковъ, котрій працюють коло правительственныхъ робôтъ. О сей здобутокъ рôвно жь вели робôтники довгу и завзяту борбу. Єи початокъ сягае 1901 року, коли то мѣжь загаломъ робôтничихъ круґôвъ почавъ проявляти ся живѣйшій орґанізаційный рухъ. Зъ першу правительство не хотѣло й чути о 8-годинномъ дни праци. капіталістичній ґазеты высмѣвали подôбній бажаня або называли бунтомъ, а въ полудневыхъ державахъ юніи кôлька разôвъ топлено ихъ въ крови. Нынѣ — по десятьохъ лѣтахъ змѣнили ся часы. Робôтники зъорґанізували ся въ многочисленній товариства, зрозумѣли почасти свою силу, а при выборахъ стали ся рѣшучимъ чинникомъ. Ту треба шукати причины, що правительство перше дало теперь своимъ робôтникамъ 8-годинный день працѣ. Наколи такъ дальше пôде, то въ его слѣды будуть змушеній вступити такожь могучій американьскій тросты и компаніи. Лишь бôльше просвѣты, бôльше робôтничои солідарности, бо безъ тыхъ прикметъ неможлива борба зъ капіталізмомъ.

На Филипинахъ вже зовсѣмъ притихае ворохобня. Вôдъ двохъ тыждневъ майже нѣчого о нѣй не чути, та за те чимъ разъ бôльше лютуе еи наслѣдница — холера. До дня 11. с. м занотовано 430 случаѣвъ занедужаня, зъ якихъ 326 закôнчило ся смертію. Та въ тôмъ мѣсци мимоволѣ насуває ся пытане, чи до вѣдома правительства доходять точній вѣсти о той страшнôй хоробѣ? Чи по горахъ и яругахъ, по лѣсахъ и безвѣстяхъ не гине тысячѣ туземцѣвъ, котрій утекли передъ напоромъ американьскихъ вôйскъ? Дуже не хоче ся вѣрити, абы Американцѣ мали точній информаціи зъ глубины островôвъ, де ще не була ихъ нога!

Дефравданты Нілі, Ретбонъ и Рівсъ, котрыхъ кубаньскій суды засудили недавно въ Гаванѣ на 10 лѣтъ вязницѣ, за спроневѣрене значныхъ грошей зъ почтовыхъ фондôвъ, выйдуть мабуть цѣло зъ тои цѣлои халепы. Сенаторъ Ганна, сей злый духъ американьского правительства, вмѣшавъ ся въ згадану справу, наслѣдкомъ чого заряджено ревізію процесу. Очевидно, що ревізія выйде въ хосенъ засудженыхъ и скôнчить ся ихъ увôльненемъ вôдъ вины и кары. Въ капіталістичнôмъ устрою все можливе. Сенаторъ Ганна е великимъ пріятелемъ Ретбона и оногды зложивъ за него 100.000 доларôвъ кавціи, абы до часу переведеня нового процесу, мôгъ собѣ гуляти по »свѣжôмъ« воздусѣ. Такій такому помагае...

Зъ Венезуелѣ йде одна вѣстка за другою о великихъ успѣхахъ повстанцѣвъ. Въ послѣдныхъ двохъ тыжднях правительственній войска були побѣдженій въ кôлькохъ мѣсцяхъ и выперті зô всѣхъ повѣтовъ обхопленыхъ ворохобнею. Столиця стану Ляра опинила ся въ рукахъ повстанцѣвъ, портове мѣсто Тукакасъ здобувъ дня 3. с. м. ихъ ґенералъ Соляґні а правительственна армія пôдъ приказами ґен. Ескалянте и двохъ братôвъ президента Кастро потерпѣла въ станѣ Бермудезъ величезній страты. Зъ 830 вояковъ, котрій брали участь въ битвѣ, лишило ся всего на всего 350 люда; прочій були забиті, раненій або перейшли на сторону повстанцѣвъ. Иншу битву, въ якôй такожь побѣдили повстанцѣ, зведено дня 4. с. м. близь Ель Піляръ. Правительственна армія не могла нѣякъ устояти и соромно утекла до уфортифікованои Карруны, де ожидае пôдмоги.

Въ Бельґіи прійшло до сего, чого вôдъ давна було можна надѣяти ся — выбухла ворохобня. Клерикальна консервативне правительство не хотѣло поробити найменшихъ концесій на поли выборчои реформы и теперь мае »потѣху«. По цѣлôмъ краю загомонѣли голосы невдоволеня, народъ потерявъ надѣю добити ся своихъ правъ при помочи мирныхъ средствъ, стративъ вѣру въ добру волю короля и его правительства, черезъ що бувъ змушеный оглянути ся зъ успѣшнѣйшими, бôльше радикальными средствами Въ столичнôмъ мѣстѣ Брукселі и по всѣхъ большихъ мѣстахъ Бельґіи прійшло дня 11-го 12-го и 13 го с. м. до такихъ демонстрацій, якихъ вôдъ давна не бачила Европа. Тысячѣ селянъ и робôтниковъ переходило улицями зъ революційными пѣснями на устахъ, а коли поліція и войско хотѣли по своему зробити »порядокъ«, въ рукахъ одушевленои и розъяренои товпы блиснуло оруже. Телеґрамы доносять, що въ Брукселі появили ся барикады, потекла кровь а кôлькадесять людей погибло. Кореспондентъ ґаз. „Daily Mail“ потверджуе вѣсть о революціи, додаючи, що майже третина арміи симпатизуе зъ народомъ. Резервісты, якихъ въ наслѣдокъ розруховъ покликано до чинной службы, вступили до Брукселѣ, спѣваючи революційні пѣснѣ. На стаціи привитали ихъ соціялісты и роздали мѣжь нихъ тысячѣ брошуръ революційного змѣсту. Правительство въ великôмъ страху, щобы и они не збунтовались. Такъ само въ бельґійскôй палатѣ депутованыхъ прійшло дня 11. с. м. до великои бучѣ. Президентъ міністровъ вмѣсто успокоити роздратованый народъ. почавъ дорѣкати поступовымъ и соціялістичнымъ посламъ, немовь бы они були причиною всего лиха. Въ вôдповѣдь на дорѣканя президента критикованій послы почали такій крикъ и авантуры, якъ то буває иногдѣ въ австрійскôмъ парляментѣ. Доперва прикликана поліція зробила »порядокъ«.

Французка палата по словъ приняла проектъ закона, котрымъ розширяесь правосильнôсть посольскихъ мандатовъ зъ 4 на 6 лѣтъ. Зъ Парижа надоспѣла вѣсть о атентатѣ на жите президента французкои републики Любета. Якійсь злочинець, якъ кажуть, божевôльный, кинувъ ся зъ ножемъ на президента, коли той переѣздивъ мѣстомъ, але его вспѣли задержати и увязнити. Президентъ вийшовъ цѣло.

Мирови переговоры мѣжь Бурами и Анґлійцями покôнченій. Буры приняли подиктованій собѣ услôвя мира и пôддали ся. Отсе найновѣйшій вѣсти зъ полудневои Африки, якій зворушили весь свѣтъ. На якихъ услôвяхъ пôддали ся Буры и якій концесіи поробили Анґлійцѣ въ ихъ хосенъ — не знати. Близшій подробицѣ про сю сензаційну подѣю не надоспѣли доси Звѣсно лишь, що на мирову конференцію зъѣхали ся були всѣ найзнаменитшій бурскій вожды, якъ Бота, Деветъ, Деларей и ин.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Цвѣтень.		
17	Ч.	Іосифа. Піятова
18	П.	Теодула
19	С.	Лазарева, Евтихія
20	Н.	Цвѣтна. Серапіона
21	П.	Келестина
22	В.	Вадима
23	С	Терентія

— **Великій** снѣги упали дня 9. с. м. въ стейтѣ Меріландъ. Въ Фаерфаксъ при жерелахъ рѣки Потомакъ нападало снѣгу на 32 цалѣ грубо, въ Илкінсъ на 18. а въ Тамейсъ на 16 цалѣвъ. Найстаршій люде не затямили такихъ великихъ снѣгôвъ въ сѣй порѣ року.

— **Поѣздъ** желѣзницѣ „Юніонъ Пасифікъ“ розбивъ въ Сенъ Мерисъ. Кан. одноконный вôзокъ (боґу), въ котрôмъ ѣхало 4 особы. Зъ тыхъ трое, а именно Фредъ Смитъ, Едвардъ Смитъ и п-на М. Мейні погибли не мѣсци, а п нѣ Ф. Смитъ. жена одного зъ забитыхъ, тяжко покалѣчена. Треба притôмъ згадати, що Фредъ Смитъ доперва передъ 4-ма днями оженивъ ся, а Едвардъ Смитъ мавъ за кôлька днѣвъ женити ся зъ панною Мейні. Дѣйсно нещасній.

— **Якійсь** глухій Мадяръ оголошуе въ часописяхъ. що »для добра терпячихъ и для лѣкарôвъ, якій бажають ити зъ поступомъ«, готовъ е продати свою голову до досвѣдôвъ безболѣсныхъ за житя. По смерти могуть собѣ зъ нею зробити, що схотять. Цѣкаво знати, чи найдуть ся купцѣ на мадярску голову.

— **Недалеко** Барбертонъ въ Трансвалю (якъ доносить лордъ Кіченеръ) лучила ся страшна желѣзнича катастрофа, въ якій погибло 39 люда. Число тяжше або лекше покалѣченыхъ доходить до 50.

— **Американцѣ** ввели новый способъ при голосованю — за помочію електричныхъ лямпокъ. Передъ кождымъ раднымъ чи посломъ стоять на столику двѣ електричній лямпки, бѣла и червона. При голосованю за и противъ, посолъ замѣсть голосувати устно, потискае ґузикъ и одна зъ лямпокъ засвѣчуе ся. Сю новôсть заведено вже въ парляментѣ въ Вашинґтонѣ.

— **Зъ** Extension, въ Британіи Коломбіи (Канада). де, якъ звѣсно е богатй копальнѣ угля, пише намъ панъ Иванъ Тылявскій: Коло насъ майже не було зимы сего року; трохи снѣгу падало лише три дни. — Доси було ту досить тяжко о роботу, а то по причинѣ пожежъ двохъ майнôвъ, якій стояли въ огни черезъ 6 мѣсяцѣвъ. Зъ погибшихъ робôтниковъ добули вже зъ пôдъ землѣ 17 трупôвъ. Бôльше нема ту нѣчого нового хиба се, що майны „клінують“ (чистять). выпомповують зъ нихъ воду и робота знов починае йти добре. Робимо цѣлыми днями. Взагалѣ, теперь дуже легко можна ту одержати працю и захопити грошей, Зъ нашихъ людей ту нема нема нѣкого, лишь я оденъ зъ Галичины.

— **Фабрики** бляшаныхъ »баксъ« фірмы „Американъ Кенъ Ко.“ въ Ню Йорку и Бруклинѣ. Н. Й. зачинено въ наслѣдокъ страйку робôтниковъ, котрй домагають ся пôдвысшеня платнѣ. Страйкуе 4000 люда.

— **Встеклый** песъ появивъ ся въ охрестности Латробъ, Па. и покусавъ кôлька особъ. Мѣжь иншими звѣрюка напала на жену робôтника Леповского. На крикъ нещасной выбѣгъ зъ хаты еи мужь и стрѣливъ зъ револьвера, але вмѣсто пса — поцѣливъ жену. Песъ кинувъ ся тодѣ на недоспѣлого стрѣльця и покусавъ его такъ само. Потôмъ утѣкъ.

— **Довгій** страйкъ кондукторôвъ и моторменôвъ на електричныхъ трамваяхъ (стріткарахъ) въ Скрентонъ, Па. скôнчивъ ся дня 7. с. м. зъ хôсномъ для робôтниковъ. Компанія згодила ся приняти до роботы всѣхъ страйкерôвъ и пôдвысшити имъ платню. Страйкъ, якъ звѣсно, тягнувъ ся вôдъ вересня 1901 року. Робôтники рѣшили нѣякъ не вертати до працѣ, доки не выграють и додержали слова. Компанія стратила за той часъ поверхъ 950 тысячь доларôвъ, а вкôнци таки була змушена пôддати ся. Се зове ся солідарнôсть робôтниковъ.

— **Подôбно,** якъ коло Пікскілъ. Н. Й. выкопали робôтники недалеко Темпіко, Ил. цѣлый куферокъ наповненый старою испаньскою монетою. Бôльша половина выкопаныхъ грошей е зъ золота, яке представляе вартôсть 3000 доларôвъ

— **Славный** воздухоплавець и вынахôдникъ бальона зъ кермою, Сенто-Дюмонтонъ, приѣхавъ мин. пятницѣ до Спол. Державъ. Вынахôдникъ намѣряе объѣхати всѣ бôльшій американьскій мѣста, щобы при помочи вôдчитôвъ заинтересувати и обзнакомити ширшій загалъ изъ своимъ вынаходомъ.

— **Гарне** купелеве мѣсце Атлантикъ Сити, Н. Дж., де лѣтомъ зъѣздять ся найбогатшій люде зъ цѣлои Америки, навѣстила оногды страшна пожежа. Згорѣло 11 готелѣвъ, 30 склепôвъ, маґазинôвъ и т. д. Окрôмъ того 4 будинки були сильно ушкодженій огнемъ, а 4 особы сильно попарило ся. Шкоду обчисляють на міліонъ доларôвъ. Въ часѣ пожежѣ злетѣло ся було злодѣѣвъ изъ всѣхъ сторôнъ, котрй крали все, що лише попало ся имъ пôдъ руки. Поліція увязнила тыхъ аматорôвъ кôлькадесять.

— **Арештантôвъ** Райсинґа и Симпсона, котрй утекли зъ вязницѣ въ Трой, Н. Й. зловили мин. четверга въ Истъ Ворсестръ, Н.Й. Утѣкачѣ переодѣли ся и зайшли до одного готелю, де гараздъ попили ся, мовь за давныхъ, добрыхъ часôвъ. На нещасте мр. Симпсонъ мавъ любовницю, котрôй забажавъ дати знати о своимъ освободженю. Сѣвъ отже при столѣ и зачавъ писати: »Люба Майні ! Мы утѣкли зъ вязницѣ въ Трой«... Ту однакъ зломивъ его сонъ и на свое нещасте заснувъ надъ листомъ сномъ блаженныхъ. До стола пôдôйшовъ кельнеръ, зобачивъ письмо и сейчасъ пôзнавъ кого мае передъ собою. Зателефоновано по поліцію, котра обохъ сплячихъ утѣкачôвъ »попросила домôвъ«. А все черезъ бабу.

— **Еманципация** водить ся не лиш між людьми, але і в пташиним сьвіті. Як звісно, є такі птахи, в котрих не самичка а самець висідає молоді. До них належить т. зв. зоольоґами tinamus з родини кураків, котрого вітчиною є полуднево американські степи, а котрого вже заклїматизовано у Франциї. Квока зносить около 10 яець і не журить ся о них більше, але шукає собі иншого супруга; когут дбає про молоде поколїне. Когут такий враз з курятами находить ся на теперішній виставі в Вінер Найштаді; є то дуже рідкий оказ, бо тяжко було доси освоїти сего птаха так, аби в неволї дбав про молоде поколїне.

— **Сильне** землетрясене дало ся чути дня 7. с. м. въ Коломбіи. Доси не звѣсно, чи наробило оно якого лиха або нѣ.

N 33

— Се бувъ бы встыдъ и ганьба, если-бъ кождый членъ „Союза“ не купивъ календара, що выдавъ „Союзъ“. Доходъ зъ календаря иде до каси „Союза“.

Католицкий

бискуп зі Скрентон, Па. хоче ключі від рускої церкви

в Олифанті, Па.

Кількох Русинів хочуть передати весь руский парафіяльний маєток в руки кат. бискупа.

Се не байка, а правда, що католицкі бискупи хочуть загарбати рускі церкви і рускі церковні маєтки в свої руки. Доказом того єсть се, що дієсь тепер в Олифанті, Па. Олифантский руский сьвященник о. Ардан написав католицкому бискупови лист, що нехоче під него належати. Католицкий бискуп екскомунікував его за се, але о. Ардан дальше відправляв богослужене на жадане руских парафіян і не слухав приказів бискупа. Тогди знайшлось пару хрунів поміж Русинами в Олифанті, котрі намовлені деякими католицкими руссскими сьвященниками, як о. Лавришином з Shenandoah і другими, внесли просьбу до суду, щоби суд заборонив о. Арданови відправляти богослужене в рускій церкві і щоби весь церковний маєток рускої парафії в Олифанті, котрий виносить до 30 тисяч долярів, був переданий в руки бискупа.

Прозьба ся звучить в коротці так:

Перше: Ми підписані єсьмо членами греко-католицкої парафії в Олифанті. (Підписалось 7 людий — а з тих лиш двох суть парафіянами, другі-ж не суть парафіянами вже давно, анї не платять нічого на удержане церкви).

Друге: О. Ардан має заряд цілого маєтку. (Се брехня; маєтком церковним заряджує не о. А., але рада церковна, вибрана на парафіяльнім мітинґу).

Трете: Після дисципліни і звичаю, гр. католицка церква в Олифанті належить під юрисдикцію католицкого бискупа в Скрентон, Па., а о. Ар. зістав парохом в Олифанті з позволеня католицкого бискупа. (Се також брехня. Руска церков в Олифанті ніколи не належала під католицкого бискупа, а о. А. дістав парафію не від католицкого бискупа, але від людий).

Четверте: Що о. Ардан зістав екскомунікований через католицкого бискупа і завізваний, щоби віддав церковний маєток в руки бискупа, та що бискуп призначив д р у г о г о с ь в я щ е н н и к а до Олифанту. (О. А. не може віддавати церковного маєтку в руки бискупа, бо се був би тяжкий гріх, а кромі того церков не є его, але парафіяльна. Олифантскі парафіяне не потрібують, щоби бискуп надавав їм сьвященника, але если схотять мати кого другого, а не о. А., то постараються о тое самі, без помочи бискупа).

Пяте: Що о. Ардан не хоче віддати церкви в руки бискупа або другого сьвященника, якого назначить бискуп, анї не хоче пустити других гр. кат. сьвященників до церкви. (Се також неправда. Правдиві рускі сьвященники приходять і були в церкві в Олифанті — але не руссскі Юди. Вступ до церкви зборонив їм не о. А., але рускі парафіяне.)

Шесте: Що о. А. утворив нову церков, котрої віра і т. д. суть незвані, але суть противні вірі гр. католицкій і уживає церкви в Олифанті на ширене своїї нової віри. (О. А. не закладав жадної нової віри, але хоче боронити стару руску віру. Про се знають всї его парафіяни і другі люде, котрі з ним стикались.)

Семе: Що все то противить ся вірі, науці і звичаям греко-кат. церкви.

Длятого підписані просять суд:

Перше: Щоби заборонив о. Ар. держати богослужения в рускій церкви в Олифанті.

Друге: Щоби наказав о. Ар. віддати **к л ю ч і від церкви і весь церковний м а є т о к католицкому бискупови,** а сам щоби ся виніс з парафіяльного дому.

Трете: Щоби після переслуханя, заказано о. Ар. раз на всегда правити богослужене в рускій церкві в Олифанті і т. д.

На підставі сеї просьби суд зборонив о. Арданови правити богослужане в рускій церкві в Олифанті до Середи, 16-ого Апріля, котрого то дня відбудесь цереслухане в суді.

Братя Русини! Міркуйте до чого се веде! Русини в Олифанті вибудовали собі церков, парохіяльний дім, школу, купили цминтар, мають свій чартер і т. д. словом мають все в найлїпшім ладі. Все те зробили они за свої криваво запрацьовані центи. Они думали і думають, що все те їх, бо ніхто інший (пр. бискуп або хто другий), тільки они самі складали на се центи. І ось тепер бискуп католицкий при помочи кількох нерозумних Русинів і кількох руСССких сьвященників-Юдів витягає по той весь маєток свою руку — х о ч е к л ю ч і в в і д ц е р к в и.

Що сталось на Олифанті, може статись і в кождій другій рускій парафії. Тож уважайте люде, не дайте своєї праці в чужі руки. А щобисте не мали такого клопоту, як в Олифанті, то **п е р ш е;** мусите на мітинґах парафіяльних ухвалити раз на все і записати до протоколу, що ваша церков не належить і ніколи не сьміє належати під римско-католицкого бискупа — та що ніхто не має права вам надавати, або усувати сьвященника з вашої парафії — як тілько сама ваша парафія.

друге: мусите жадати, щоби ваш сьвященник виписав ся з під католицкого бискупа. Се повинна зробити кожда руска парафія і кождий правдивий руский сьвященник. До сего часу деякі рускі сьвященники були записані у католицких бискупів, бо не знали до чого се в е д е, яка з того може бути величезна шкода для їх парафіян. Тепер кождому повинно бути се ясно і кождий руский сьвященник, що не хоче виписатись з під католицкого бискупа — се не приятель, але **найбільший ворог своїх власних парафіян, що не варт їх хліба їсти,** бо сьвідомо, для свого бизнесу помагає чужим бискупам загарбувати руску працю. Затямте ж собі те добре, щоби колись не жалували і положіть вже раз конець панованю чужих над Русинами навить тут на вільній земли в Америці.

Що станесь дальше в Олифанті — не забудемо донести.

ДО ПРОСЬВІТНОЇ СПІЛКИ!

Братя Русини, горожане вільної землі!

Кождий сьвідомий Русин, приглядаючись житю наших людей на вільній земли, не може не бачити, що те жите наших людей під взглядом культурним дуже бідненьке. Таке бідне і нужденне, що нераз аж до плачу приходить. Тому лихови може зарадити лиш одна наука і просьвіта.

Наука і просьвіта се богацтво, якого, братку, не купиш за жадні гроші, се ціна, після котрої днесь осуджують вартість чоловіка. Хоть би ти, чоловіче, вбирав ся в найдорозші ґедваби (силк) і цілий від стіп до голови аж яснів від золота, а єсли ти темний як ніч та непросьвічений і дурний як міх, то за тебе не дасть ніхто анї зломаного цента, люде будуть тримати тебе за помело. Те собі затям, Русине! Памятай, що твої предки знали вартість науки і просьвіти, коли зіставили приповідку: вчи ся аж до гробової дошки.

До науки і просьвіти доходить ся в двоякий спосіб: за помочию ж и в о г о або д р у к о в а н о г о слова.

Живе слово чуєте в церкві, школї, читальни, на зібранях, вічах і т. д. Ба, але не кождий може чутись таким щасливим, щоби міг користати з живого слова, тим більше ту в Америці, де наші люде порозкидані на сотки миль. Тай людей таких, котрі все і всюда покористують ся тим даром божим і сїють живе слово у нас американьских Русинів зовсїм не богато, так що може сїмдесять частей наших людей з живого слова не користає. Отже живе слово — бачите — не має всюди доступу, але за те друковане може дійти всюда. Книжку чи ґазету чи письмо завезуть днесь почти, желїзниці та шифи і на конець сьвіта, а люде, що давно марнїли в темноті, днесь легким способом можуть користати з науки і свого таланту не закопувати. Друковане слово днесь має таку вартість як й живе і хто з него не користає, той поповнює великий гріх і убійство на самім собі. Після числа ґазет і книжок, які друкують ся в кождій мові, оцїнюють вартість народу.

Ось в Сполучених Державах жиє богато ріжних народів, а кождий має свої ґазети і друкує книжки в рідній мові. А коли глянете на спис, то переконаєтесь, що Русини в Америці мають ледво пару ґазет, отже занимають одно з найпослїднїйших місць. А чи-ж Русини вже такий мудрий і вчений народ?

Про те ми вже нераз говорили і писали, остатний раз в нашій »Свободі« ч. 5, де говорилось про просьвітну спілку. Що та справа важна і наші письменні люде еї понимають, сьвідчить та пачка письм, які я отримав. Але на днях зайшло щось такого, що ту справу пхнуло вперед.

Ото 26. марта б. р. зібрались в Harrisburg, Pa. многі наші сьвященники і делеґати від церковних громад, щоби обговорити теперішне положене і застановитись над будучностю нашої рускої церкви в Америці. І договорились ми там, що вже вибила остатня година, щоби Русин дбав сам про себе і не спускав ся на нічиї ласки, тим більше на вільній земли. На тім не скінчилось і се не послїдний з'їзд в справах нашої церкви і віри. Але мусите знати, що на таких з'їздах всього не можливо обговорити, хоть би они тревали цілими тижднями, а по друге, не всї о тім довідають ся. А ту як раз треба, щоби кождий Русин знав і інтересував ся такими сьвятими справами як: руска церква, руска віра і їх будучність.

Щоби тому зарадити, наш з'їзд в Harrisburg, Pa. ухвалив видавати свою власну в рідній мові р е л ї ґ і й н о-ц е р к о в н у ґ а з е т у, котра виходила-б кождого місяця в формі книжочок, стояла на сторожи прав рускої церкви в Америці і провадила релїґійно-моральне виховане наших людей постепенно чим раз висше.

Ба, не штука видавати, але за що видавати? Отже урадили, щоби всї ті, що дбають і любять свою віру і церкву, заложили видавничу, просьвітну спілку. А я власне про се пишу, щоби всї щирі Русини приставали до тої спілки і зголошувались до мене, бо з'їзд поручив менї таку спілку уформувати.

Спілка буде виглядати так:

1) Кождий може стати членом спілки, єсли зложить що найменше оден удїл, то є шер (share).

2) Удїл виносить $5.00.

3) Кождий член спілки буде мати рівні права, які собі ухвалять самі спільники.

4) Зголошуватись треба сейчас і присилати удїли на адресу: **Rev. A. Bonchevskey, 10 May Street, Ansonia, Conn.,** щоби мож приступити чим скорше до діла.

Ц і л ь с п і л к и:

1) Видавати релїґійно-церковний місячник в формі книжочки, який має бути часописею рускої церкви в Америці.

2) Видавати і розсилати летучі листки, т. е. картки письма, або посланія в справах важних і пекучих після потреби. Річна предплата на місячник виносить $1.00, а листи приходять даром в додатку.

3) По можности і після сил видавати книжочки релїґійні, поучні, просьвітні і т. д.

Кождий, котрий хоче пристати до спілки, нехай витне отсю карточку, виповнить як слїдує:

Посьвідчене.

Я низше підписаний заявляю, що отсим приступаю до »Просьвітної Спілки« і беру .... удїл(ів) на суму $ ....

словом: ....

Власний підпис: ....

і разом з грішми зашле на адресу о. А. Бончевского.

Братя! Приступайте до спілки чим скорше, щоби ту взнеслу роботу в справах рускої віри і церкви мож зачати як найскорше. Не поединчі особи, але навіть церкви, громади, брацтва і т. д. повинні приступити до спілки. Чей не знайдесь жаден сьвідомий Русин, котрий любить свою церкву і віру, щоби не приступив до сеї спілки.

Ми мусимо не лиш стояти на сторожи прав нашої церкви і вічно боронитись перед нападами, але мусимо також старатись, щоби між Русинами на вільній земли царство боже, яке ширить руска церква, росло і кріпшало, бо »від часів Іоана Хрестителя тай до сего дня, царство небесне здобуваєть ся силою, і хто здобуває, той силоміць бере його«. (Мат. XI. 12).

Ант. Бончевский.

Дописи.

17. ЛИСТ ІЗ СТАРОГО КРАЮ.

„В сьвіт за очи!“

Коли чудова весна настає, коли птахи з вирею до нашої країни вертають, тоді довгими ключами тягнуть із нашого краю — голодні хлопи. Не радує їх весна, бо в їх хатах нужда і голод; не тїшить їх, що прийшла пора обробляти землю, ту кохану землю-маму, котру наш хлоп любить над усе в сьвіті, бо не на своїм, а найчастїйше на паньскім треба робити; не одушевляє їх краса природи, бо в їх думках так чорно-пречорно від вічної грижі, від вічної нужди... І йдуть наші хлопи всюди, де лише вчують, що можна лучше прожити, як у нашій Галичинї. Заповнюють Союзні Держави Північної Америки, заповнюють Канаду, Бразилію, розлазять ся й по Европі. От пр. тепер вибираєть ся дехто з наших хлопів до Славонії, що лежить в полуднeвій части угорскої половини нашої держави, де й живе вже коло 2000 руских хлопів з Галичини й Буковини. Тамтого року виемиґрувало поважне число руских хлопів до Боснї і живе їх там 237 родин (1394 душ) в 13 оселях на державних ґрунтах, від котрих платять податок і чинш державі, а 120 родин (708 душ) закупило собі поле за свої гроші. Мають вони там свого сьвященика (угорского Русина, а й начальником суду в повіті Прњаворі є Русин. Всюди тїкають наші люди перед галицкою нуждою, перед жидівским здирством і шляхотскими насильствами. Мимоволї приходать на думку слова Франка:

»Гей розіллялось ти, рускеє горе, геть по Европі і геть поза море!«

З парляменту.

А те руске горе і в парляментї лунає. Про кривди Русинів у війску виголосив д р Король підчас буджетової дебати довшу промову, в котрій виказував, що навіть у війску Русинів кривдять більше, як кого иньшого. Так пр. в т. зв. війсковім календари нема деяких сьвят, і руских вояків заставляють у рускі сьвята до роботи. А жандармерия в Галичинї є радше орґаном насильства, як орґаном безпеченства, бо вона слїдить не за злодіями та розбійниками, а найбільше за тими, що ширять просьвіту між народом. Пос. Барвіньский виголосив у парляментї промову в справі руского університета, а пос. Романчук переходив по черзї кривди Русинів на поли всїх галузий шкільництва. Але Рутенець усе Рутенцем. Хоч кривд тих тьма тьменна, хоч австрийский мінїстер просьвіти Гартель прямо закпив собі з виводів Романчука, то все таки в Романчука найшла ся охота віддати похвалу безсторонности п. мінїстра та його прихильности до Русинів. Варта також звернути увагу на замітку п. Василька в полеміцї із буковиньским Нїмцем, послом Скедлем, що н а Б у к о в и н ї п р а в и т е л ь с т в о і м е н у є п о с л і в. Гарна конституция!

Послїдними часами в парляментї не зовсїм спокійно. Найперше буча, яку викликав Нїмець Шенерер, закінчивши свою промову окликом: »Най жиють Гогенцолерни (пруска династия)!« А сказав се той сам Шенерер, котрий недавно поставив був внесене, аби держава закупила той готель в Женеві, де убито австрийску цїсареву Елисавету, і поставила там відповідний памятник. На правду ті монархісти ріжних мастий зі своєю льояльностию, то до сеї, то до тої династиї хиба до закладу божевільних годять ся. — Другий факт, що зворушив преспокійні уми панів-послів, се те, що буджетова провізория (правительство — не могучи на час перемолоти буджету — предложило двомісячну провізорию) упала в третім читаню завдяки недбальству прихильних до правительства послів, котрих не було на засїданю в відповіднім числї. А вже найбільша буча була вчера. Ходило о те, аби словіньску ґімназию перенести з Цілєї до Марбурґа, в наслїдок чого в Цілєї лишилась би лиш нїмецка ґімназия. Сего хотїли Нїмцї, однак перечислились бідаки і побачили наглядно, що в Австриї Нїмцям не все вільно. При голосованю резолюция Нїмця ґр. Штірка перепала 170 голосами против 203 голосів. Славяни в злуцї з Італійцями віднесли побіду над Нїмцями. Серед скажених криків обуреня зі сторони Нїмцїв та окликів радости зі сторони Славян роз'їхались посли на великодні вакациї. Тільки сею побідою не треба так одушевляти ся. Коли прийде черга на рускі постуляти, то Поляки й Чехи, найбільші славяньскі репрезентациї в парляментї, будуть певне голосувати против них...

Маємо пастиря!

На Руси незадовго втїха настане. »Руслан« доносить із »певного жерела«, що епископом для Станиславова іменований уже монах о. Філяс. а в Станиславові ходить поголоска, що тамошним епископом має бути ксьондз князь Сапеґа, член римо-католицкої капітули в Тарнові чи Перемишли, котрий уже мав перейти на греко-католицкий обряд і вчить ся по руски читати. Таки дбають про нас!

„Р. У. П.“

Така офіцияльна незва р е в о л ю ц и й н о ї у к р а ї н с ь к о ї партиї, котра від двох лїт почала працювати між робучим народом на росийскій Українї. За той час видала вона кілька аґітацийних брошур, друкованих переважно в Галичинї, а тепер почала в Черніўцях виходити місячними зошитами ґазета сеї партиї: »Гасло«. Біда тільки, що вже на першім числї сеї ґазети слїдна важка рука австрийского прокуратора і на кількох стовпцях сеї ґазети виднїє лиш на білім папері одно слово: »Сконфісковано!« Та ґазета отся призначена головно для росийскої України, а ті, що її видають, з'уміють певне переслати її туди ще перед тим, заки порапить її прокураторский оловець. З »Гасла« довідуємо ся, що »Р. У. П.« стоїть на основах социялїзму, лиш відкидає мирну тактику західно-европейских социялїстів, бо ся тактика неможлива в країнї деспотизму і насильства, а буде дорогою крівавої революциї прямувати до виборения свободи для України. Отся партия устроїла дня 25. лютого с. р. велику революцийну демонстрацию в Полтаві і розкинула по полтавскім повіті велике число революцийних проклямаций, в котрих взиває нарід демонструвати 4. марта (день знесеня панщини в Росиї) за свободою. Поки-що мала із сего руху найбільше жнива росийска поліцая, але прийде час, коли прозрять незрячі, коли »розкують ся заковані люди і настане суд«, — як пророкував наш Шевченко, а тоді й »Р. У. П.« діждеть ся свого жнива...

22 Марта, 1902 р. **М. Л.**

Зъ Ню Йоркъ, Н. Й.

Изъ словами признаня вȯдзываюсь до васъ братя Русины, вȯдзываюсь до васъ всѣхъ, котрй такъ щиро любите правду, свȯй народъ мову и вѣру, що не вагуетесь йти за нихъ у найтяжшій бой. Честь вамъ борцямъ! Я читаю вашу „Свободу“ зъ великою охотою и увагою, а ровночасно не вȯдкидаю „Свѣта“. „А. Р. Вѣстника“ и не охрещеной доси „Правды“. На жаль однакъ бачу, що всѣ тй ґазеты до нѣчого зъ выимкою однои одинокои „Свободы“. Кождый свѣдомый чоловѣкъ, котрый читае такій „Свѣтъ“ або „А. Р. Вѣстникъ“ може легко пȯзнати, що такй часописи не для насъ, бо и щожь они доброго пишуть? О етимольоґіи и вѣрѣ, а звѣсно, що мы сего давно учили ся и одно, анѣ друге не зрȯвнае насъ зъ просвѣчеными народами, не дасть средствъ до житя, не здѣлае народомъ могучимъ. Намъ треба науки, просвѣты и ще разъ просвѣты, бо лишь она въ силѣ пȯдвигнути насъ зъ недолѣ. Наколи насъ туманили въ старомъ краю, то часъ хочь ту, въ вольнȯй Америцѣ, взяти ся до науки, котра нынѣ трясе свѣтомъ. Отже бачу, що лише зъ однои „Свободы“ можна чогось научити ся. Въ прочихъ ам. рус. ґазетахъ не найдете нѣчого бȯльше окромъ лайки, интриґъ и ненависти. Всѣ они гавкають вѣчно на „Свободу“ и копають пȯдъ нею ямки, ажъ мерзко. Доходить до сего, що просвѣтна робота „Свободы“ коле въ очи навѣть такй словацко-мадярскй ґазеты якъ: „Slovensky Dennik“ и „Slovensky Amerikan“. Замѣсть пхати рыло до гною, пхають ся мѣжь Русиновъ, щобы старшувати надъ ними. Та не дождуть сего! Нашъ народъ прозрѣвае и не потребуе такихъ опекуновъ, котрй говорять до него по мадярски. Такъ само „Свѣтъ“ и „А. Р. Вѣстникъ“ зробилибы о много красше, якъ бы лѣпше стерегли свого „бизнесу“ бо лихо имъ буде, наколи народъ порозумѣе ся на ихъ фарисействѣ.!

Тхоръ.

З Ню Йорку.

В великім місті, як Ню Йорк, все щось нового можна почути не тілько від чужих людий, але і від своїх. Між Русинами в Америці настав тепер великий рух то о віри, то о письмо, яким маємо наші ґазети друковати. Все те робить між Русинами сварню і роздор, [illegible]обливо ті люде, що пи[illegible] так званою етимольо[illegible] нападають з розлич[illegible]ода прозвисками на [illegible] пишуть і читають [illegible] або ґазети друкова[illegible]гикою. До оборонців [illegible]льоґії належать вже [illegible]авно знані з своєї »твердости« і ненависти до всякого поступу наші „тверды Руссыны". За такого одного „Руссына" хочу написати от що. Він казав так: Наші декотрі люде ворогують на Москаля, яко би він мав бути ворогом нашої мови і народа, а се як раз против, бо коли би не Москаль, то Русинів на сьвіті вже не було би. Коли Москаль побив Мадярів і Поляків, то від того часу Русинам стало ся лекше жити... Я слухаю і чекаю дальше, що за нова наука з того виплине. Аж нараз чую, що твердий говорить до другого по словеньски не поруски, хотяй і оден і другий не був жадним Словаком, а Русином і по словеньски тілько знав, як я по хиньски. Але чути було по его розмові, що був трохи мякший тай говорив по бойківски, як наші декотрі люде з Лемківщини називають Русинів зі східної Галичини.

От зараз я ся переконав, які то люде тоті тверді, котрі так росчулюють ся над бідним руским народом, его мовою, его письмом, що на ціле горло кричать на Русинів поступових називаючи їх Ляхами, радикалами, анархістами і всякими очерняючима словами, а самі хоть Русини — по руски говорити не вміють.

Но і яка-ж з того наука? Чи ми Русини маємо іти за замоскованими Русинами, чи за поступовими, котрі роблять не горланем, але чином?

„Правда" виходить тепер програмово і надпрограмово, література в ній тверда—твердша—найтвердша, політика в ній „Гавканина", „Злістника" і „Русского вола" (слова). Желанем редактора есть жити по твердому і при кождій нагоді нарід против радикалів бурити.

Робота в фабриках циґарів іде дуже слабо, циґарники ходять кудами за роботою.

С. Д. Сосенко з Yonkers, N. Y. знов пробудив ся зі сну і свої два сни описав аж в двох півсомо-дневних журналах русскихъ т. е. в „Свѣтѣ" і „Правдѣ".

Желізняк.

З Ansonia, Conn.

В 10. числі »Свободи« було оголошене ніби з Ансонії, що руска дівчина Настя Яворницка бажає одружитись з мущиною, котрий вміє по англиськи, польски та руски і може провадити бизнес. Та я вам доношу, що то все неправда і брехня. Згадана дівчина недавно прийшла з краю і до ґазети єсе не подавала, ані ніхто того з Ансонії не подавав. Се зробив, як повідають, єі краян, що хотів з нею женитись, а она его не хотіла. Він не знав як пімстити ся на дівчині, тай вислав до »Свободи« те оголошене, і думав, що дівчину збещестить тим. Тим часом він збещестив сам себе, бо тим показав себе худобиною перед людьми, а худобина між людей най не пхаєсь вдруге. Дівчині і волосок з голови не впав, а той паскудний краян був би бекув, як би редакция не була затратила того его письма. На будуче редакция вже буде вважати, аби такі писарі не виставляли на продаж свою дурноту.

Робота йде добре, тай много людей, що попрходили з наших плейзів, дістали вже роботу і роблять. Наших людей, хвала Богу, е вже спора пака, тілько щоб мали більше розуму і тримались лише купи, бо сьвідома громада великий чоловік.

Як зачували, наша громада хоче будувати того року парохіяльний дім, ставити вежу і украшати церкву. Річ то добра тай не одно з того вже давно повинно було зробити ся. Есть надія, що того року таки щось зробить ся. По вечірни, четвертої неділі посту, ми оглядали початкові пляни украшеня церкви і дому, а людям найбільше сподобалась вежа. Щасть Боже! Най дбають люде, бо то їх власна праця, але повинні старатись не лиш о красу, але також о тревалість і будучність для своєї праці.

О. О.

СКУПАР.

Образ з житя руских робітників в 3 діях а 4 відслонах.

—Написав СТЕФАН МАКАР.—

ОСОБИ:

Феців Репала.
Фрузя, его жінка.
Ваньо Скупенда, неповоротний, старий 30-ти років, лице зі знаками від угля, хромає на одну ногу.
Орина, его жінка.
Антін, Гнат, Илько, — молоді майнери.
Шквир, аґент від ґазети.

Річ діє ся в Пенсилвенії.

ДІЯ І.

(Комната з поединчою обставою в домі Феця Репали.)

Поява перша.

ВАНЬО (сам.)

ВАНЬО (в коротких, полатаних штанах, з подертою загорткою на руці, нипає в шуфлядці столика): Крот тобі за лабу! И де они зашмарили, що не можна відшукати? (Швендяє ся по комнаті, заглядаючи по углах). Пек, бідо, пек! Мов камінь у воду кинуло!... (Нетерпеливить ся і бе в чиколонки). Таж вчера я сам мав в руках і ту во (вказуючи на столик) положив, а нині, хоч гинь, не знайдеш. Певно котрийсь сховав. (Йде до дверей). Ґаздине! ґаздине!

Поява друга.

ВАНЬО І ФРУЗЯ.

ФРУЗЯ (входить). Чого хочеш?

ВАНЬО. Не бачили ви моїх ниток та голки?

ФРУЗЯ. Хиба я сторожиха твоїх ниток? Десь їх поклав, там шукай!

ВАНЬО. Шукав я їх шукав, всі кутики пообмацював, а нігде не міг знайти.

ФРУЗЯ (приступає до него, торкаєсь его рамени, сьміючись). Бодай тебе сніг спалив! Так насупив ся, як би що найменше тисячку стратив! Зашмарили ся нитки, то йди і купи другі, таж центів в тебе е, нівроку, досить.

ВАНЬО. Ге... (чухає ся по-за ухо). Може би ви пожичили мені своїх?

ФРУЗЯ (здвигає раменами). А то скуписко! Щож ти будеш шити?

ВАНЬО (вказує загортку). А во!...

ФРУЗЯ (бере подерту загортку і розгортає єї). Чи ти, хлопе, здурів? До чого вже сеся шмата здала ся? Ні таки правду хлопи мають, що підіймають тебе на сьміх... (йде в сторону дверей). Фецю, на, Фецю!

ФЕЦЬО (за кулісами). Чого?

ФРУЗЯ. А ходи сюди хутко, побачиш за дармо комедию.

Поява третя.

Ті самі і ФЕЦЬО.

ФРУЗЯ (сьміє ся, вказуючи ему подерту загорту). Видиш, старий? Ті оксамити Ваньо хоче ще латати.

ФЕЦЬО (приглядає ся). Бодай тебе! Я гадав, що Бог знає, яка новина, а она показує мені те, що я вже давно бачив.

ВАНЬО. Ґаздиня сьміють ся, а ту сьміх ні при чім. Як полатати, то ще буде можна вийти на Великдень до церкви. (Фрузя і Фецьо заходять ся від сьміху).

ФЕЦЬО. Бодай ти впив ся, Ваню! Ані не надіяв ся чоловік нині так сердечно сьміяти ся. Покажи-но, стара, ту кацабайку! (Фрузя подає). Возьми на себе, Ваню, най я пригляну ся!

ВАНЬО (нетерпеливо видирає загортку). Є!... не хочете пожичити ниток, то ні, я піду до сусіди, а сьміха собі з мене не стрійте! (Хоче відходити).

ФРУЗЯ. Верни ся, дурню, верни. На маєш нитки, на! (Винимає з куферка нитки і подає Ваньови). А то скуписко! (Відходить).

Поява четверта.

Ті-ж без ФРУЗІ.

ФЕЦЬО. Чого ти, чоловіче, такий чудний? Таж ще не смерть, як купиш собі убране за яку пятку. А побачиш, як ти вдягнеш на себе ті шмати і вийдеш на місто, чи не здруть їх з тебе американьскі хлопці.

ВАНЬО (сідає на крісло і забирає ся до латаня). Най вас голова не болить за мене!...

ФЕЦЬО (здвигає раменами). А то скуписко! (Відходить).

Поява пята.

ВАНЬО, АНТІН і ГНАТ.

(Антін і Гнат вертають з міста з клуночками).

АНТІН. Ваню! Рахуй гроші!

ВАНЬО. Які гроші?

АНТІН. А вже-ж свої а не чужі!

ВАНЬО. На що?

АНТІН. Ми що йно заплатили »сторникови« і різникови 15 долярів, а на тебе припадає пятка. Давай.

ВАНЬО (чухає ся). Аж пятка?

ГНАТ. А ти хотів за доляра жити цілий місяць? Подиви ся, що и ми заплатили таку саму пайку.

АНТІН. Як не віриш, то подиви ся до книжки! (Ваньо бере книжочку, обертає єї на всі боки, приглядаючись).

ГНАТ. Що ти там, недовірку, вичитаєш до гори ногами? Витягай пятку і конець параді, таж ми не думаємо за тебе платити!

ВАНЬО (витягає з за холяви засмаровану хустину з грішми і відвертає ся, вибираючи з неї гроші. Опісля звертає ся до Антіна). На ти тим часом!

АНТІН. Таж чуєш, що пять а не три, чоловіче божий!...

ВАНЬО. Но-но! Не маю дрібних — решта додам на другий місяць.

ГНАТ. Дай, я тобі зміняю!

ВАНЬО (похитує головою і хоче встромити гроші назад за холяву).

АНТІМ. Кара божа з таким скуписком! Кажу, давай ще два доляри; а ні, то звяжемо тебе як барана и самі возьмемо!

ВАНЬО. Не робіть, хлопці, збитка, не робіть! Я зараз... (Іде до дверей). Гей, ґаздине, або може ви ґаздо, ходіть но сюди!

Поява шеста.

Ті-ж, ФРУЗЯ та ФЕЦЬО.

ВАНЬО. Придивіть ся, ґаздо, в сю книжочку, на кілько там стоїть набране за минувший місяць?

ФЕЦЬО (бере книжочку, дивить ся в неї, а через его плечи смотрить Фрузя). Пятнайцять долярів.

ГНАТ. А видиш? Ти ґадав, що ми тебе хочемо обциґанити!

ВАНЬО (витягає з-за холяви гроші, відвертаючи ся від усіх, виймає два доляри и дає Антонови.) На! але щось мені тое не подобає ся... Не буду я більше належати до спілки.

АНТІН. Чи ти ошалів, чи яка тобі мара? Таж сам ґазда тобі скаже, як нам не віриш!

ФРУЗЯ. Ти собі, Ваню, напасти задаремно не глядай, бо що за богато, то за богато!

ФЕЦЬО. Годі-ж тобі жити самою водою, а і она в Америці коштує.

ВАНЬО. Я нікому не доганяю, але все оно буде лучше, як я буду брати товар сам а не до спілки.

ГНАТ. Баба з воза, коням лекше — буде менше клопоту!

ФРУЗЯ. Як ти не віриш своїм товаришам, то ти і мене станеш підозрівати, що жию з твоєї праці.

ГНАТ. Ти би, Ваню, вже раз вженив ся, або якого смутка! Може хоч жінка зробила-б з тебе подібного до людей!

АНТІН. Не знати, яка би его хотіла? — хиба би очий не мала!

ФРУЗЯ. Що ви знов насьміхаєте ся з Ваня? хиба з него не хлоп?! Не слухай їх, за тебе побігне ще така дівчина, аж люде позавидують! А як би ти знав, як то добре жонатому?... Жінка дасть позір всьому: і обпере, нагодує... диви ся на мого, виглядає, як галочка. (Фецьо потрясує до неї долонями, ґлузуючи з єї слів). Ти, старий грішнику, чого трясеш лопатами? Не добре тобі, чи що?

(Майнери сьміють ся).

АНТІН. Ходіть лучше до стола послухати, що нового в ґазеті стоїть, замість такі дурниці счинати.

ФРУЗЯ. Для тебе женячка дурниця, бо ти і так вже йдеш в стовп, як та цибуля на насіне, але хоть другому не відраджуй! (до Ваня) Не слухай їх, Ваню, що они знають! От гаруєш тілько літ в Америці, тулав ся по чужих кутах в невигодах, то хоч тепер трохи зажий! Кому-ж лишиш гроші по своїй голові? На старість не буде тобі кому ложки води подати. А хоть би тепер! Як Пан-Біг — най ся преч каже — допустить на тебе слабости, хто-ж тебе догляне?

ВАНЬО (йде з своєю загорткою опять на крісло). Е, ґаздине, маю я ще досить часу до женячки, де мені до того!

ФРУЗЯ. Послухай мене, Ваню, послухай! дякувати колись будеш!

ФЕЦЬО. Не мели но ти так, стара, тим язиком! (до Антона) Читай, Антоне, що там цікавого стоїть в ґазеті!

ФРУЗЯ. Який мені там учений! Хиба тобі ґазета дасть їсти? (відходить).

(Антін розгортає ґазету, в тім входить Шквир з валізочкою в руці.)

Поява сема.

Ті-ж без ФРУЗІ і ШКВИР.

ШКВИР. Дай, Боже, доброго здоровля!

ВСІ ВСТАЮТЬ: Дай, Боже! Витайте, гості! (подають Шквирови руку.)

АНТІН. Анісьмо не сподівали ся вас сегодня! Звідки Пан-Біг провадить?

ШКВИР. Волочив ся я трохи по сусідних місцевостях, а як зачув, що у вас виплата, то приплів ся сюди.

ФЕЦЬО. Виплатила ся бодай ваша подорож?

ШКВИР (кривить ся). От, як то кажуть, аби ґандель йшов! Одно на борг, друге за дармо, а трете за пів ціни. Ще не розсмакували наші люде в читаню, то й не уважають за потрібне куповати книжки та предплачувати ґазети!

АНТІН. Ви, певно, зайшли до нас від разу зі стациї, то-ж треба вам зробити який початок! Я мабуть винен вам за пів рока за ґазету?

ШКВИР. Так.

АНТІН (витягає доляра). Нате вам!

ФЕЦЬО (до Гната). Тай ми щось там завинили — даваймо! (Витягають гроші і дають Шквирови.)

ШКВИР. Дяковати вам! А може яких книжок?

АНТІН. Ми ту вже повибирали собі зі спису і написали по них до редакциї.

ФЕЦЬО. Гарні маєте книжки! Я давнійше не конче до читаня рвав ся, а тепер як засмакував у тім добрі, то не заспав би, як бим перше не почитав. І чим більше читаю, тим більше проясняє ся в голові — видає ся, гей би яка паморока уступила.

ШКВИР. Та то так! Наукою люде живі! (звертає ся до Ваня) А ти, парубче, не запишеш собі ґазети?

ВАНЬО (похитує заперечуючо головою). Нема грошей!...

ШКВИР. Тілько два доляри на рік — диви ся, яка гарна і поучаюча ґазета! (дає ему до рук).

ВАНЬО (ховає руки взад). Не треба, не треба!

ШКВИР. Не лякай ся! Як возьмеш в руки ґазету, то за се ще не заплатиш!

АНТІН. Дайте ему спокій! Він як би міг, то не їв би ніколи, а ви в него ґазету пхаєте.

ГНАТ. Та-ж він не належить до жадної орґанізациї, до одної юнії мусить заплатити 25 центів місячно, бо налякали его, що з роботи пажenуть, як не пристане.

АНТІН. Ага... Добре, що я собі нагадав! Вчера приходили ту колектори вибирати на церков. Ваньо як їх заздрів крізь вікно, не встиг втечи тай шусть під ліжко, але, бідака, забув втягнути за собою ноги. Колектори побачили, тай на превеликий сьміх, витягнули їх враз з Ваньом.

(Всі сьміють ся).

ШКВИР. Чого ж ти так капариш тим сьвітом?

ВАНЬО. Ви знов напосіли ся на мене? Що я вам завинив? (Встає до відходу).

ФЕЦЬО. Сідай, Ваню, сідай! Не будь дитиною! Те, що ту бесідують, все правда, а ти не гнівай ся, а радше бери собі науку! Добрий з него хлописко, тілько якийсь чудний з тим скупарством.

АНТІН. Сідайте, пане Шквир, та розкажіть нам де що цікавого.

ШКВИР. Я гадав, що від вас вчую деяку новину.

АНТІН. Та що в нас за новина? Цілий день роби, вечер сидимо в хаті, ось і все.

ФЕЦЬО. Була би новина, коби то оден з другим задурив ся в якій дівчині! Та що-ж вдіяти, коли жаден не дасть ся намовити.

ГНАТ. Не знати, де тих дівчат шукати? Богато їх ту маєте?

ФЕЦЬО. Ту ні, то правда! А хиба їх нема в Ню Йорку та околици? Пан Шквир мусять знати, то їх ви порадьте ся.

ШКВИР. Годі радити в такій важній справі, як женячка, а ще до того не знаючи добре дівчини. А є того цьвіту досить в Ню Йорку!... Суть добрі і злі, та хто може вгадати, котра була би до пари?...

АНТІН. Не подобає ся мені така женячка при хапцем, можна часом здорово попарити ся.

ГНАТ. Я ніяк не розумію, як можна так женити ся, як наші хлопці! Почвалав одного дня до Ню Йорку, а за два дни вже з жінкою дома.

АНТІН. То так, як купувати кота в мішку, а потому вже за пізно! ні то біди пересіяти, ні переопалати.

ФЕЦЬО. Що ви, молодики, знаєте! З таких бувають нераз найпримірнійші подружя! — люде їм завидують.

АНТІН. А кілько таких, що по тиждневи пожитя розходять ся, або бють ся?

ШКВИР. Я також не конче за такою женячкою, та що-ж порадити, як інакше не можна? Годі ж робітному чоловікови сидіти тижднями в Ню Йорку, чи де там, а то на те, щоби слідити за поведенем дівчини.

ГНАТ (до Ваня). Може би ти, Ваню, поїхав до Ню Йорку та всилив ся котрій на шию?

ФЕЦЬО. А що-ж! Справді, Ваню, роздумай над тим! Я би навить поїхав з тобою, та при тій нагоді відвідав би свого брата!

ВАНЬО (всьміхає ся). Вже як я схочу, то сам трафлю по жінку!

ШКВИР. Ми згадали за женячку, а мені пригадує ся оден сьмішний случай. Якийсь парубчак приїхав з Пенсилвенії з сватом до Ню Йорку і впрост дмухнули між дівчата. Розуміє ся, що були вже порядно на підпитку, а там доляли собі решта. Вкінци парубчак вибрав собі дівчину, а другого дня мали пійти до шлюбу. Так і стало ся. Коли вийшли з церкви, молодий запримітив, що его жінка якась відмінна від тої, котру вчера вибрав. Опісля показало ся, що дівчата переміняли ся нароком, бо тамта не злюбила собі его за пілтику, а ще до того дістала пару долярів відступного. Молодець накляв здорово, але таки забрав свою жінку, кажучи: Покинув би я тебе на чотири вітри за твій підступ, як би не встид, що голіруч вертаю домів та, що завтра мушу ставити ся до роботи.

ГНАТ. А бодайже їх качка копнула з такою женячкою!

АНТІН. Хто що любить! Не кождому одно і те саме до вподоби!

ШКВИР. Мені би пора вже дальше, бо опісля люде покладуть ся на супочинок!

АНТІН. Може би і ми оба з Гнатом пішли з вами? Ви і так не знаєте, де наші мешкають?

ШКВИР. Дуже радо — буде нам веселійше. Бувайте здорові, Фецю! (всі три відходять).

ФЕЦЬО. Най Пан-Біг провадить! (відходить до другої комнати).

(Дальше буде.)

N 34

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода"
часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
" " " пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнй грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраєвыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

УВАГИ.

Тай православнй вôдъ „Свѣта" спромоглu ся на малу сумку для галицкихъ студентôвъ. До котрого комітету тй грошѣ зайдуть — менче зъ тымъ, але все то добрый знакъ, що бодай на тôй точцѣ послухали они „Свободы."

Треба знати нашимъ противникамъ, що на Радѣ въ Harrisburg, Pa. було 10 репрезентованыхъ церковь, 9 священниковъ, надôйшло 41 телеґрамъ 5 листôвъ. Якъ на початокъ безперечно поважна репрезентація.

Польскй ґазеты, особливо „Polak w Ameryce", широко розписують ся про нашй вôдносины церковнй. Моглu бы вже Поляки разъ зрозумѣти, що мы ихъ опѣки въ Америцѣ не потребуемо. Мы бы дуже радй були, щобъ той смрôдъ польско-шляхоцко клерикальный, що вонить въ Галичинѣ — насъ не доходивъ. Мы не хочемо пчихати.

„Ам. Русскій Вѣстникъ" помѣстивъ ажь два листы про попиковъ-радикаловъ. Оденъ зъ Канады, другій зъ Yonkers, N. Y.

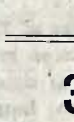
Канадійскій дописуватель дивуе ся, якъ може стояти на свѣтѣ руска церковь безъ Риму, а юнкерскій каже, що мы не дѣти, розумѣемо наше положене, знаемо свою исторію, розумѣемо христіянску релігію, а безъ ай ришѣвъ, мадярôвъ и другихъ прихвостнѣвъ католицизму можемо обôйти ся.

Славный мадярскій „Вѣстникъ", котрый ще недавно бувъ Gr. Cath., а вôдъ не-[illegible] »католицка св. вѣра«, вôдповѣдае обомъ. Канадійскому дописователеви каже, що одиноке спасеніе Русинôвъ е Римъ, а йонкерскому робôтникови наклавъ до ґробіянôвъ.

Зъ тыхъ двохъ дописей можна видѣти отсе:

Въ Канадѣ при помочи Галицкихъ духовныхъ властей, при помочи такихъ бездонно пôдлыхъ „Вѣстникôвъ", безъ аґітаціи „Свободы" и щирыхъ, свѣдомыхъ Русинôвъ по кольоніяхъ — французы-католики нашихъ людей пожеруть.

Въ Спол. Державахъ, якъ хоть десята часть нашихъ робôтникôвъ буде мати такй яснй понятія на наше положеня, якъ дописуватель зъ Йонкерсъ, мы можемо смѣло сказати: Рускій нарôдъ буде мавъ руску церковь на вôльнôй земли Вашинґтона!

ЗЪѢЗДЪ

рускихъ священникôвъ и делеґатôвъ рускихъ церковныхъ громадъ въ Гарисбурґу, Па.

(Дальше).

Другимъ нашимъ непрошенымъ опѣкуномъ въ Америцѣ — говоривъ о. Бончевскій дальше — се російска державна церковь. Черезъ дикй розпорядженя Пропаґанды, та несправедливй и ворожй жаданя тутешныхъ латиньскихъ бискупôвъ повстало мѣжь американьскими Русинами замѣшане, зъ котрого скористала російска православна місія въ Сполученыхъ Державахъ пôвн. Америки. Деякй греко католицкй священники переслѣдованй римо-католицкими зôстали формально змушенй прилучитись до орґанізаціи тутешнои російскои церкви, а прилучившись до неѣ стали накликувати загалъ Русинôвъ до зробленя того самого кроку. И справдѣ деякй Русины послухали того голосу, але не всѣ, хотяй и якъ труднымъ було ихъ положене. Зъ одной стороны напады римо-католицкои церкви — зъ другои усилія російскои православнои місіи тягнули и тягнуть Русинôвъ до себе такъ якъ немовь бы кромѣ римского католицизму и російского православія не було ничь бôльше на свѣтѣ. Однакъ такъ не есть. Мы знаемо, що за давныхъ часôвъ руска церковь выглядала зовсѣмъ инакше. Народъ мавъ немалый вплывъ въ дѣлахъ церковныхъ, выбиравъ епископôвъ и т. д. а патріярхъ царгородскій, до котрого на той часъ Русины належали ихъ посвячувавъ и затверджувавъ. Унія знищила поволи се выборче право руского народа а вмѣсто народа польска шляхта и королѣ зачали заниматись настановлюванемъ епископôвъ дуже часто людей неґôдныхъ того высокого уряду. Бувало неразъ, що епископомъ робгено людей свѣтскихъ за певнй заслуги для короля, бо королеви ходило не о те, щобы епископъ бувъ добрымъ епископомъ, але щобы мôгъ користати зъ великихъ епископскихъ маеткôвъ. Подôбно роблять днесь и въ старôмъ краю. Народъ не мае жадного голосу въ выборѣ епископôвъ але польска шляхта, намѣстникъ, цѣсарь и Папа. Зъ того выходить, що многй краевй епископы не дбають о добро рускои церкви и руского народа, але о интересы тихъ, що ихъ на сей урядъ поставили.

Не лѣпша доля спôткала тую часть рускои церкви, що дôсталась пôдъ Росію. Права народу въ дѣлахъ церковныхъ обмежувано чимъ разъ бôльше, епископами роблено не Русиновъ а Москалѣвъ, а наконець, коли царь Петро Великій заказавъ выбрати нового патріярха и установивъ на его мѣсце Синодъ — руска церковъ стала простымъ урядомъ державнымъ, а руски епископы и священники державными урядниками. Мало помалу зачали вытискати въ Росіи зъ рускихъ церковь руску мову, говорити проповѣди по російски, насилати до рускихъ сѣлъ и мѣстъ російскихъ попôвъ и епископôвъ. Словомъ церковь руска пôдъ Росією перестала также бути тымъ чимъ була давно, то-жь и не дивниця, що Русины, що жіють пôдъ Росією покидають російску православну вѣру и переходять на протестантизмъ та другй вѣры, хотяй правительство російске переслѣдуе ихъ за тое дуже сильно и карае. Якъ бачимо зъ сего російска державна церковь зробила не мало лиха рускôй церквѣ въ старôмъ краю, отже нема причины длячого мы мали бы пхатись пôдъ еѣ опѣку тутъ на вольной земли въ Америцѣ.

Трета и мабуть найважнѣйша причина невôдрадного положеня рускои церкви въ Америцѣ (а такъ само въ Европѣ) есть наша байдужнôсть, боязливôсть, бракъ енерґіи и т. п. Сѣ „краснй" прикметы зробили днесь тое, що въ справы нашои церкви мѣшають ся не тôлько латиньскй бискупы, але навѣть простй латиньскй попы. Є се встыдъ и ганьба для насъ, що до сего часу мы на то все позволяли.

Скажѣмъ отже днесь ясно чого хочемо, якй нашй гадки, що маемо на дальше робити, щобы забеспечити будучнôсть нашои церкви.

Потôмъ забравъ голосъ п. К. Кирчôвъ зъ Джерси Сити, Н. Дж. Вôнъ казавъ, що такъ вôнъ, якъ и другй делеґаты хотѣли-бъ знати докладнѣйше про кривды заподѣянй Русинамъ зо стороны римскои церкви.

Забравъ слово о. И. Констанкевичь зъ Шамокинъ, Па. Вôнъ доказавъ на пôдставѣ листôвъ покôйного львівского митрополита, що давнѣйше американьскй Русины належали до митрополита у Львовѣ и тойже посылавъ самъ на власну руку священникôвъ до Америки, не пытаючись на се дозволу зъ Риму. Въ той способъ приходили всѣ першй рускй священники зъ Галичины. Ба не тôлько се, але кромѣ того митрополитъ Сембратовичь выдавъ розпорядженe, щобы американьскй Русины не записували церковь на латиньскихъ епископôвъ, але на громады. Розпорядженe се було друковане въ „Свободѣ" зъ 1895 року. Высылаючи священникôвъ рускихъ до Америки, покôйный митрополит не вôдносивъ ся до тутешныхъ латиньскихъ епископôвъ, але до рускихъ священникôвъ.

Въ 1895 роцѣ, 5. сѣчня, писавъ митрополитъ о. Констанкевичови, що о. Дмитрова сейчасъ высылае до Америки. Листомъ зъ дня 11-го липня 1895 р. (ч. митроп. орд. 480) повѣдомивъ митрополитъ о. Констанкевича, що въ „Архіепархіяльнôмъ Вѣстнику", а также въ епархіи перемыскôй и станѣславôвской оголошено конкурсъ на двѣ душпастырскй посады въ Америцѣ. Заразъ додавъ, що митрополитъ „якъ всегда, такъ и теперь нѣчого не залишить, щобы до покрѣпленя духа-вѣры, побожности и привязаня до нашого обряду вѣрныхъ переселившихъ ся до Америки причинитись могло..... Проте вы всеч. Отцѣ не унивайте, але стôйте бодро на сторожи нашихъ скарбôвъ найдорожшихъ, вѣры, обряду и народности межи любымъ и дорогимъ нашому серцю народомъ рускимъ въ Америцѣ. Предложене письмо належить удѣлити якъ обѣжникъ всѣмъ Воч. нашимъ душпастырямъ въ Америцѣ". Въ письмѣ зъ 4-ого жовтня 1895 року Ч. 887 Митропол. Ордин. повѣдомивъ о. Констан. що на его прошене (о. Конст.) признячивъ митрополитъ яко душпастыря до Америки о. Ив. Ардана. Письмомъ зъ дня 23. Лютого 1897. Ч. Ор. М. 196. повѣдомивъ Митр. Ординаріятъ о. Конст., що высылае до Америки о. Ст. Макара, поручивъ о. К. тогожь впровадити въ обовязки душпастырскй и о впровадженю Митрополитови донести а дотеперѣшного душпастыря о. Дмитрова увôльнити.

Письмомъ зъ дня 13-ого Листопада 1897 Ч. 1201. доносить Митрополитъ, що признячивъ до Америки двохъ священникôвъ а именно о. Н. Пôдгорецкого и А. Бончевского.

(Дальше буде).

Дописи.

Зъ Rossburn, Man., Canada.

Деякй нашй люде въ Канадѣ замѣсть брати ся до просвѣты, гарно ґаздувати тай здоганяти другй народы, беруть ся туманити однй другихъ.— Послухайте що стало ся въ насъ: Въ 1901 р. прійшовъ до Росборнъ Олекса Б...къ, родомъ зъ Луки пов. Кіцманецкого на Буковинѣ. Прійшовъ, взявъ фарму, побудовавъ хатину, купивъ коровину и почавъ ґаздувати. Не гараздъ однакъ заґаздувавъ ся, бо лихй люде звели его на бѣду. Щобы купити муки, соли и т. п. потрѣбныхъ рѣчей до житя, взявъ Олекса 24 доляры, якй тяжко запрацювавъ и пôшовъ зимою, того самого року шукати фѣры. Приходить до А. Б—ого, пытае ся, чи вôнъ не мôгъ бы ему привезти купленй рѣчи, а жѣнка Б—ого каже до него: „А вамъ куме Олексо нащо муки? Може хочете годувати не свои дѣти? Ваша жѣнка мае любовникôвъ; си двое дѣтей чужй для васъ." Зажуривъ ся бѣдный Олекса, коли таке почувъ а лиха кума стала его дальше юдити, абы перейшовъ до ихъ дому, абы покинувъ свою жѣнку и дѣти, взявъ имъ корову, грошѣ, одежу и абы зачавъ зъ ними жити. Я васъ обперу — кончила свои подшепты кума — доглядну и попаную, якъ родину дитину; буде вамъ добре въ насъ, наче въ небѣ. За те будете въ насъ робити, що треба, якъ: рубати корчѣ, косити сѣно и въ загалѣ, будемо спôльно обробляти нашу фарму. Нещасный Олекса, давъ ся стуманити въ сей способъ. Покинувъ свою жену и дѣти, тайкомъ середъ ночи забравъ зо стайнѣ власну корову и пôшовъ въ наймы до А. Б—го. Ну, и знаете якъ дорôбивъ ся? Подôбно, якъ голый въ терню. За 14 мѣсяцѣвъ тяжкои працѣ вôдбѣгъ одноро̂чне теля, стративъ 24 доляры и ободраный прійшовъ до своеи жѣнки зъ просьбою, абы го знову пріяла до себе. Розумѣе ся, що жѣнка змилувала ся надъ его нуждою и дарувала все, але бѣдный Олекса й до нынѣ не може прійти до себе. Ось такъ водить ся мѣжь нашими людьмии въ Канадѣ.

Иванъ Андрѣяць.

З Gimli, Man., Canada.
March 22nd 1902.

У нас, Богу дякувати, що раз лїпше поводить ся. Нашї Русини, котрі позабирали фарми в тій стороні, ґаздують добре, а при тім не забувають о братній любови. Закладають школи, будують церкви, закладають ся братства і т. д. Єсть тут по троха Нїмцїв і Поляків, котрі всюда пхають свій ніс, але нічого не можуть вдїяти, бо Русинів більша сила. Маем заложену школу публичну, где есть учителем пан Василь Цїхоцкий. Церковця наша хоч мала, але цїлком укінчена. Під церков і цминтар дісталисьмо 40 акрів в дарі від канадийского правительства, котре дня 7. марця прислало урядника R. D. Foley з паперами, аби той явно повідомів всїх Русинів про даровизну 40 акрів на власність рускої церкви. R. D. Foley до зібраних Русинів мав красну бесїду по анґлїйски, котру п. В. Цїхоцкий перетолковав на руске. Говорив меньше-більше так: Дорогі мої приятелї! Дуже радо вас витаю нинї зібраних в справі церковнїй. Маю честь бути представителем правительства і заявляю, що уряд дарує вам 40 акрів на церков і цвинтар. Думаю, що всї будете з того задоволенї. Жийте в згодї з собою, а если есть межи вами яка ураза, забудьте о всїм а провадьте жите так, щоби вашї дїла виходили на честь і славу Бога. Коли знов дїстанете декрет на вашї фарми, думаю, що будете після доброї волї робити, а правительство буде з того дуже вдоволене. Всї тут зґромаджені чуете самі, що жиете в вільнім краю і маете право всїх вільностей его уживати. Длятого жийте в вірі в Бога і оден другого, а она вас спасе.

По скінченю бесїди R. D. Foley-а відбув ся вибір комітету церковного, до котрого вибрано сїм людий, а головнїйші суть: Сидор Зелевїцкий, Василь Капій і Юрко Бабїцкий, яко секретар. Найбільше труду поніс около орґанїзациї церковної і коштів ч. С. Зеленїцкий, котрий, яко щирий Русин, заслугує від всїх на щиру подяку, честь і славу.

В.

НОВИНКИ.

— Анґлійскій корабель »Атени« розбивъ ся на дняхъ близь маґеляньского заливу. Капитанъ и 11 морякôвъ потонуло.

— Засыпаный снѣгами особовый поѣздъ зелѣзницѣ „Ґрейтъ Нортернъ" цѣлый тыждень бувъ змушеный перестояти на безмежныхъ преріяхъ Мінесоты. Поѣздъ выѣхавъ зъ Вайлістонъ до Ст. Павлъ, Мін. що 27 марця, та переѣхавъ лише 200 миль. На безмежныхъ стєпахъ засыпали его такй снѣги, що не мôгъ дальше рушити ся. Поѣздомъ ѣхало около 250 подорожныхъ, котрй розказують про страшнй подѣѣ зъ тои поѣздки. Вже першого дня почалась мѣжь ними сварка о поживу, якои було за мало на поѣздѣ для всѣхъ подорожныхъ. Приходило навѣть до бійки. Вкôнци порѣшено, абы заопѣковати ся перше жѣнками й дѣтьми; мущины мали вдоволяти ся малою перекускою. Однакъ минавъ оденъ день за другимъ, народъ поѣвъ всѣ запасы поживы, а поѣздъ все таки стоявъ у снѣгахъ. Третого дня захворѣло кôлька особъ, четвертого збожеволѣвъ оденъ подорожный и пôдрѣзавъ собѣ горло, а пятого вже всѣхъ брала ся розпука. И хто зна' до чого булобъ дôйшло якъ бы не случай. Мѣжь рôжными знарядами найшли въ накунковôмъ ваґонѣ также телеґрафічный апаратъ, якій оденъ зъ подорожныхъ електротехнікôвъ получивъ зъ придорожными дротами и давъ знати о нещастю до Ст. Павлъ. Сейчасъ выслано зводси спеціяльнй машины зъ робôтниками, котрымъ удало ся по 10-годиннôй працѣ добити ся до засыпаныхъ. Поѣздъ приѣхавъ до Ст. Павлъ ажь 2 с. м. Деякй подорожнй були такъ знеможенй, що вже не могли стояти на ногахъ.

— Пропавъ человѣкъ. Зъ Трою, Н. Й. пише намъ п. В. Усцкій: Въ насъ стала ся траґічна пригода. Ще 27. марця повертавъ зъ мітинґу зъ Вестъ Трой до Савтъ Трой, Н. Й. нашъ краянъ АнтонъРоманишинъ, членъ братства Ст. О. Николая и Р. Н. Союза, тай пропавъ безъ вѣсти. Що найчуднійше то се, що Романишинъ не йшовъ самъ: повертали зъ нимъ два нашй земляки — Лаз. Царь и Мих. Ковекъ. На дорозѣ каже до нихъ Романишинъ: „Идѣть, я васъ сейчасъ здогоню". Его два товаришѣ вôдôйшли троха и чекають. Та минае 5, 10, 15 мінутъ а его нема. Вертають на те саме мѣсце, де бувъ полишеный, але й ту вже его не найшли. Певно пôшовъ другою улицею — подумали оба — и пôшли также въ свою сторону. На другій день рано приходить до Лаз. Царя жена Романишина и пытае ся, чи не бачивъ еи чоловѣка. Доперва теперь дôзнали ся всѣ, що Романишинъ не вернувъ домôвъ. Почали пытати, шукати за нимъ, та дарма! Пропавъ — и до нынѣ нѣхто незнае, що зъ нимъ стало ся.

— Полісменъ Д. О'Брінъ зъ Бруклина, Н. Й. застрѣливъ оногди зъ незвѣсной причины свою молоду жену. О'Брінъ бувъ налоговымъ пяницею тому догадують ся, що допустивъ ся злочину въ нападѣ божеволя. Убійника увязнено.

— Послѣдна повѣнь въ Канадѣ знищила зовсѣмъ одно индіянске село близь Портожь Ла Прарі, Ман. Зъ людей не погибъ нѣхто, але за те втопило ся кôлька сотъ штукъ худобы.

— Майнеры зъ питсбурґского округа мягкого угля застрайкували. Загаломъ страйкуе 25 тысячь людей въ 36 копальняхъ. — Такъ само застрайкували майнери въ охрестности Бразілъ, Инд., де компаніи хотѣли имъ обнизити платню. Тамъ покинуло працю поверхъ 6000 робôтникôвъ.

— Въ Прешовѣ на Уг[illegible]щинѣ арештовано сл[illegible]цю Зофію Фіндишъ. [illegible] займала ся чудною [illegible] Именно ловила по [illegible] мѣста малй дѣвча[illegible] мали въ ухахъ зо[illegible] срѣбнй кульчики и [illegible]скувала имъ ту прикр[illegible]. Заробокъ йшовъ не зле, [illegible] за кульчики брала иногда добрй грошѣ, поки не опинила ся въ арештѣ.

— Зъ роспуки. Александра Щѣпсеъ, жѣнка горожанина въ Дебречинѣ (Угорщина) такъ затужила за померцимъ своимъ мужемъ, що постановила сама позбавити ся житя. Въ тôй цѣли знесла всѣ рѣчи и домашну обставу на одну купу, облила всьо нафтою, решту нафты вылила на себе, а вкôнци положила ся на тôмъ всѣмъ, и пôдпалила. Сусѣды, побачивши виходячій дымъ, выважили дверѣ, а очамъ ихъ представивъ ся страшный видъ. На горѣючѣй купѣ лежала нещасна Шінось — вже нежива.

— Переѣздъ черезъ каналъ Суеській бувъ замкненый на три днѣ задля того, що н[illegible] каналѣ потонувъ корабель, якимъ перевожено нафту.

— „Лѣпшій для насъ чортъ, якъ робôтничй юніи" Такй слова можна читати зъ дѣлъ американьскихъ капіталістôвъ и властителѣвъ угляныхъ майнôвъ въ Пенсильвеніи. Они нѣякъ не хотять признати „Юніи сполученыхъ майнерôвъ", о що розбивають ся всѣ змаганя мирового суду якій взявъ собѣ за цѣль недопустити до великого страйку майнерôвъ. Зъ тои причины майнери бурять ся знову по всѣхъ усюдахъ; надъ всѣма заволодѣла зневѣра, а мара великого страйку вырина̂е опять.

— Таку саму брехню, яка недавно була пущена про о. Стефановича зъ Pittsburg, Pa. що буцѣмъ то вôнъ ексомунікованый за анархизмъ — пустили минувшого тыждня якись патріоты по анґлійскихъ часописяхъ про о. Ардана зъ Олифанту. Намъ въ средствахъ не вôльно выбирати, казавъ „Р. А. Вѣстникъ" недавно. Ту засаду стосують до насъ панове — наши вороги.

— Мітинґ парохіяльний відбув ся в неділю дня 13 с. м. Олифанті. Присутних було около 300 парохіян. Предсїдателем мітинґу вибрано Юрія Хиляка. Ухвалено: 1) приступити до тов. Церковних Громад; 2) запротестовано проти рабівничого посяганя по маеток церковний зі сторони скентоньского католицкого біскупа; 3) заявлено, що громада в Олифанті нїколи не належала і нїколи не хоче належати і не буде під яку небудь власть католицкого біскупа. Висказано хрунам здрадникам найвисшу погорду. При закінченю мітинґу підняв ся народ з місць і, якби з одних уст, роздав ся оклик: Честь Отцю Арданови. З руских сьвященників був присутний о. Н. Дмитрів з Northampton, Pa.

Відозва до всїх

БРАЦТВ, МІСЦЕВИХ ОРҐАНІЗАЦИЙ ТА СЕКРЕТАРІВ І ВСЇХ ЧЛЕНІВ „Р. Н. СОЮЗА."

БРАТЯ!

Отсим повідомляємо вас, що VII. головна конвенція делеґатів „Р. Н. Союза" відбуде ся в Jersey City, N. J. в гали нової рускої церкви дня 18. Юнїя, б. р. і в слідуючих днях. Порядок нарад подамо пізнїйше.

Кождий член „Р. Н. С." мае зложити 25 цнт. на розходи конвенцийні ще перед конвецією в місяци Аирілю або Маю.

Рівнож всякі довги до каси „Р. Н. С." мають бути вирівнані перед конвенцією, бо се може некористно вплинути на вибір делеґата і его положене по конвенциї.

Річні рахунки „Р. Н. С." замикають ся 3. Юнія і до тогодня всї місцеві секретарі обовязані надіслати викази за май і пильнувати, щоби і гроші були заслані до гол. каси „Р. Н. С." бо викази і ґроші за Юнїй мають бути післані вже на руки нового уряду.

На підставі §. 36. Статутів „Р. Н. С." всї ті члени, котрі не мають жадного довгу до каси „Союза" мають право вибрати делеґата на гол. конвенцію, котрий мае один голос. сли есть делеґатом братства маючого найменше 30 членів; два голоси сли есть делеґатом брацтва маючого більше як 50 членів; а 3 голоси, сли есть делеґатом брацтва маючого більше як 100 членів необтяжених довгом. Більше як три голоси делеґат мати не може і не може приймати повномочія від другого брацтва.

Брацтва, котрі не мають 30 членів і не можуть вислати делеґата, можуть свої жаданя та уваги подати письменно котромусь з делеґатів, або прислати впрост на руки предсїдателя. Двох членів на пів посмертного рахуесь за одного члена. Члени низше 16 літ делеґата не вибирають.

Кождий делеґат мусить знати читати і писати.

Всякі скарги на гол. урядників „Р. Н. С." мають засылатись на руки контрольної комісиї завчасу.

Постарайтесь братя, щоби всьо було як в найліпшім ладі, щоби слава „Р. Н. Союза" скріпилась ще більше. Делеґатів вибирайте чесних, тверезих, розумних і письменних, бо те що они ухвалять ви мусите слухати цілих 2 роки.

Дня 3. aпріля 1902.

Від гол. Уряду „Р. Н. Союза."

Ант. Бончевский, предс. Д. Пирч, секр
І. Ардан, конт. к. А. Шлянта, касієр.

Справы „Р. Н. Союза."

ГОЛОВНЫЙ УРЯДЪ:

Предсѣдатель:
Rev. A. BONCHEVSKY,
10 May str.
ANSONIA, CONN.

Секретарь:
D. D. PYRCZ,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Касієръ:
ALEX. SHLANTA,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

В місяцю Марцю е. р. приступили до „Р. Н. Союза" слїдуючі нові члени:

CARNEGIE, PA.

	Число в гол. книзї:
Гнат Турко	478
Миколай Гойсан	497
Григорий Мучка	505
Іоан Фекула	506
Петро Щерба	506
Лушко Коруц	507
Миколай Награбецкий	636
Ант. Астряб	651
Стефан Грицканич	732
Кондрат Феціяшко	733
Артим Білянский	948
Лешко Бляпар	1169
Лешко Ханас	1208
Іван Скаско	1289
Назарий Билощак	1332
Григорий Лазорко	1388
Макарий Симочко	1457
Михаіл Гойсан	1525
Стефан Сембрат	304
Михаіл Пронько	454
Петро Щерба	506
Петро Карляк	
Іван Аздима	1273
Димитрий Даньковский	1728
Петро Стеранка	1331
Семко Роман	1733
Петро Яцина	1725
Михаіл Сирко	2080
Іван Гибай	1802
Лука Кулик	1803
Андрий Крупа	1803
Григорий Сирко	1982
Григорий Астряб	1882
Григорий Штекля	1878
Андрий Луканин	
Емилиян Шпак	317
Кароль Адамский	1799
Василь Вислоцкий	1347
Іван Стеранка	2052
Арсений Патрош	695
Іван Гончар	
Теодор Левицкий	
Яцко Салей	
Григорий Пейко	
Антоний Пек	63
Іван Мелник	1672
Афтан Ванздиляк	1389
Іван Симочко	
Іван Шпак	
Стефан Сардинский	716
Осиф Клим	
CLEVELAND, O.	
Данило Іван	1246
WHITNEY, PA.	
Венґрин Стеф.	1451
Снопер Олекса	1438
SCRANTON, PA	
Маерник Іван	1875
Андрейко Мартин	1875
Мациньский Олекса	1866
Віляцка Анна	1877

Д. Пирч, секретар

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміграційный въ Америцѣ" и высылайте жертвы до касієра подъ адресою:** Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st., Yonkers, N. Y., **а за разомъ увѣдомѣть о томъ секретаря подъ адресою:** Mr. K. Kirczov, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

Дальшій выказъ жертвъ зложеныхъ для рускихъ студентôвъ въ Галичинѣ.

Горбаль Лешко, з Derby, Conn	$1 00
William Brown, з Waterbury, Conn.	50
Русини з Seymour, Conn. на руки Гр. Вислоцкого зложили:	
Вислоцкий Гриць	$1 05
„ Осиф	1.00
„ Семен	1.00
„ Стефан	1 00
Марчак Теофиль	1.00
Вирхняньский Іван	1 00
Джула Никифор	50
Горбаль Гієрон	5
Квока Іван	40
Маслей Дмитро	25
Набяньский Антін	15
Разом - - -	$7.85
А. Цимбала, Monessen, Pa.	1 00
Русві школярі і школярки з Jersey City, N. J.	1.25
Іван Тилявский, Extension, Канада	1.00
Попередно зложено - -	764.73
Разомъ - - - - -	$783.68

Старайтесь, щобы мы могли послати бодай 1000 доляровъ до краю!

— **О. Стефановичь** въ Питсбургу побивъ хрунѣвъ. Якъ звѣсно зъ попередного числа „Свободы", що всякого рода хрунѣ и мадярскій и москвофульскій и въ ковтахъ и въ реверендахъ и молодій и старенькій, хотѣли рôжными способами загарбити парохію въ Питсбургъ, Нa. О. Стефановичь заскаржывъ колькадайцять хрунѣвъ передъ судъ и судія казавъ передати священникови всѣ ключѣ и книги парохіяльній и заказавъ мѣшати ся до духовныхъ справъ священника.

— **Выграли** право. Гр. кат. въ Sheppton, Pa. вôдобрали судово церковь вôдъ православныхъ, а также судъ имъ присудивъ всѣ подарунки епископа Николая, якъ дзоны, ризы, образы и т. п. То вже другій выпадокъ, що гр. кат. выдобрали судово церковъ вôдъ православныхъ.

— **Знамениту** анеґдоту подае росийска ґазета „Гражданинъ". Гостинцем їхав начальник повіта і стрітив селяньский віз. Началник був певний, що селянин уступить ся з дороги, щоби зробити місцѐ повозови „ґрадоначальника". Тимчасом селянин приступае до начальника і каже: О! батюшко! я охотно би з'їхав в бік, але мій кінь не хотів; доперва вчера я купив шкапу від „ґрадоначальника" і бутна не привикла ще до хлопскої натури, щоби з дороги уступала. Ґрадоначальник зрозумів жарт і сердечно розсьміяв ся з викрутів хлопа так скоро заімпровізованих.

— **Звалища** старинного мѣста вôдкрили близь Редінотонъ, въ Калифорніи, подъ грубымъ покладомъ скаменѣлои лявы. Ученй доказують, що мѣсто було знищене выбухомъ вулькана передъ 1500 роками.

— **Абы** засудженый на смерть оженивъ ся у вязници — се вже мабуть не лучае ся нѣгде въ свѣтѣ зъ вымкою ... Америки. Ту все можливе и таке стало ся дня 31 м. м. въ Ню Йорку. Недавно засудженый на смерть адвокать А. Т. Патрікъ за отроене свого клієнта, міліонера Райса, заявивъ оногды передъ директоромъ ню-йорской вязницѣ Тамбсъ, (де дожидае смерти), що безъ взгляду на се. чи буде страченый або нѣ, хоче оженити ся зъ панею Л. М. Френсісъ. Розумѣе ся, що гака заява була чудною навѣть для Американцѣвъ, але слюбъ таки вôдбувъ ся. До вязницѣ прійшла панѣ Френсісъ зъ двома свѣдками, а цивілный урядникъ провѣвъ присягу и — кандидатъ до електричного крѣсла мае жену. Треба при томъ згадати, що адвокатъ Патрікъ отроѣвъ міліонера Райса въ той цѣли, абы при помочи пôдробленого завѣщаня загорнути его майно. Злочинъ не давъ ся однакъ укрыти, злочинець бувъ арештованый и въ тыждни, якій зачинае ся днемъ 5 мая, буде страченый въ електричномъ крѣслѣ.

— **2-центовый** гавайскій значокъ почтовый продано на лiцитацiи въ Филаделфiи, Па. за 700 доляровъ. Той значокъ друковано въ Вашинґтонѣ р. 1850. На лiцитацiи були найстаршй и найрѣдшй значки почтовй, якй лише уживано въ Сп. Державахъ вôдъ часовъ Вашинґтона. Плачено за нихъ вôвъ 5 до 100 доляровъ.

— **Водний** бігач Ґросман, о котрім ми писали свого часу в »Свободі«, біжить вже на своїх водних черевиках по Дунаю, з Лінцу до Відня. Та й »кумедні« собі тоті его водні черевики! Є то дві порожні рури на 4 метри довгі, котрі він привязуе собі до ніг. Під тими рурами в споді є плавки, котрі прилягають гладонько до рур, скоро він ногами суне наперед. Коли хоче сперти ногу, то посуне ногою взад, а плавка отворить ся; тоді він другою ногою посуне наперед і плавка під рурою на тій нозі замкне ся. В той спосіб може він робити кроки на воді і бічи по ній. Що правда, мусить то бути велика штука так ходити по воді, а ще більша відвага. Нехай би так водний бігач перевернув ся, то хиба лиш его черевики сплили би верх води, та лиш плавки на них підняли би ся до гори! — Але Ґросман, видко, і на то памятае, бо за ним пливе его жінка на човні — він привязав ся шнуром до човна і тягне еї за собою. Річ очевидна, що як би він перевернув ся, тоді она би его тягнула.

— **Вразъ** изъ домомъ згорѣло мин. недѣлѣ въ Бойнъ Сити, Міч. 4 особы. Огонь выбухъ вечеромъ, коли мешканцѣ дому позасыпляли першимъ сномъ, задля чого немогли ратувати ся.

— **Льокомотива** („инджай") забила мин. пятницѣ на Рікетсъ, Па. Русина Теодозія Кирду, родомъ зъ Чарнои пов грибôвского въ Галичинѣ. Льокомотива захопила его въ т. зв. „инджай гавзі", де чиставъ дорогу и притиснула до стѣны зъ такою силою, що нещасный погибъ сейчасъ. Покойный не належавъ до жадноп орґанізаціи, бо доперва минувшого року прійшовъ до Америки.

— **Ґенеральный** комісарь иміграційный въ Вашінґтонѣ, Теренсъ В. Повдерлі, великій ворогъ славяньскихъ іміґрантовъ, зрезиґнувавъ изъ свого уряду. Его наслѣдникомъ мае бути якійсь Френкъ П. Верджентъ.

— **Пôдчасъ** бурѣ, яка дня 3 цвѣтня скаженѣла на моряхъ, розбило ся на побережу Японіи 40 парусовыхъ кораблѣвъ. Колько погибло при томъ людей, незвѣсно доси.

— **Стейтъ** Монтана може незабавки перемѣнити ся въ другій Клондайкъ, а то задля богатыхъ копаленъ золота. Вôдкрываютъ ихъ тамъ чимъ разъ бôльше, а знатоки доказують немовъбы въ тамошныхъ горахъ крыли ся найобильнѣйшй жили золотои руды. Ихъ доказы здѣйстнюютъ ся, бо въ охрестности Гелены, Моня вôдкрыли знов новй поклады.

— **Мурина** В. Г. Лейна, що допустивъ ся въ Філаделфіи, Па. потрôйного убійства, засуджено на кару смерти єго процесъ тягнувъ ся дуже коротко. Дня 2. с. м. переслухано трехъ свѣдковъ, дня 5 го о год 1 ой Лейнъ признавъ ся до вины, а о год. 2 и мін. 20. сего самого дня судя Бейдлъ оголосивъ на него засудъ смерти. —

Лейнъ, якъ мы вже доносили, замордувавъ зъ мести панюю Джердінъ и еи двѣ дочки.

ВСЯЧИНА.

Пісня Ню-Йорека.

Ой ходила „Свободонька" беріжком,
Заганяла москвофулів батіжком:
„Идьте, идьте москвофулі до дому,
Продам я вас москалеви рудому"
За три гроші москвофулів продала,
І за оден „Кобзаря" сой наняла.
Заграй же ми „Кобзареньку" на дуду,
Най я на все о тім драптю забуду
Другий дала, другий дала Римови,
Най не мішат ся до рускої він справи.
Третий дала мадяронам для того,
Би недерли з робітника руского.

Записав д.

Катасарка зъ волося.

Одинъ дуже богатый сынъ протестантского пароха при костелѣ св. Фрідівіда въ Лондонѣ дарувавъ за рядови церкви катасарку на престôлъ, яка не є зъ лену, анѣ бавовны, анѣ шовку, лише цѣла є зроблена зъ людского волося. Весь шлякъ є выконаный зъ червоного бльондъ волося; середина зъ чорного бѣлявого русявого и т. п. Волосе мѣстецко стиснене и упорядковане становить оригінальну и прекрасну цѣлость. Тапіцер, що робивъ катасарку потребувавъ на се бôльше якъ 10 лѣтъ, а одержавъ заплати 10.00 доляровъ. Катасарка є три метри довга и 110 м. широка.

Що доброго робить пiятика?

Въ 120 военныхъ вязницяхъ Нѣмечины изъ кождыхъ 100 засудженыхъ — 46 допустило ся злочину въ нетверезомъ станѣ: Зъ кождыхъ 100 убійниковъ було 63 пяницъ; 100 засудженыхъ за бойку и тяжке ушкоджене тѣла 44 пяницъ а зъ 100, засудженыхъ за неморальнй учинки 77 люда допустило ся випы по пяному. Зъ моряковъ засуджено за послѣдныхъ 6 лѣтъ 1671 обжалованыхъ, зъ котрыхъ на кождыхъ 100 було пяныхъ, коли допускали ся злочину.

— Найбôльше мѣсто въ свѣтѣ — Лондонъ числить 4,536.541 жителѣвъ.

Статистика населения Угорщини.

Мадярів є 4,156.293 рим.-кат., 189.680 греок-вірм.-кат., 19076 греко- і вірм.-ориєнт., 309.832 авгсб., 2,166.128 реформ., 60.588 унітар., 451.474 жидівскої рел., 4.864 иньших конф. — Німців 1,326.753 рим.-кат., 1107 греко- і вірм.-кат., 1154 греко- і вірм.-ориєнт., 401.789 авгсб., 24.614 реформ., 102 уніт., 233.589 жид., 676 иньш. конф. — Словаків 1,322.096 рим.-кат., 98.132 греко- і вірм.-кат., 722 греко і вірм.-ориєнт., 13.373 жид., 882 иньш. конф. — Румунів 6.857 рим.-кат., 970.454 греко- і вірм.-ориєнт., 1.603.729 греко і вірм.-ориєнт., 1210 авгсб., 924 реформ., 5360 жид., 331 иньших конф. — **Русинів** 2459 рим.-кат., 375.266 греко- і вірм.-кат., 793 греко- і вірм.-ориєнт., 38 авгсб., 39 реформ. 2 уніт., 1152 жид., 26 иньших конф., всїх **379.796**. Сербів 80.873 рим.-кат., 2152 греко- і вірм.-кат., 410.322 греко- і вірм.-ориєнт., 103 авгсб, 30 реформ., 90 жид., 1553 иньших конф.

ПРЕМІЇ ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

»Sudiebn. Gaz.« котра не дає своїм передплатникам ніяких премій, висьміває иньші часописи з їх преміями. Для характеристики наводимо за »Sud. Gaz.« Petit Bleu подає своїм передплатникам по зниженій ціні горівки ріжного рода. La Raison дає своїм передплатникам лікарску пораду. Echo de Paris платить обід. Rappel дає бочілку вина білого або червоного. Petit Republique дає два кусники мила, фляшочку кольоньскої води і щіточку до зубів. Aurore по зниженій ціні продає черевики. Petit Son продає своїм передплатникам... револьвери. Journal des Debats приймає своїх передплатників смаженими каштанами, — а »Ґалічанін« показує своїм передплатникам грушки на чужій вербі.

Плачуча береза, котру садять на гробахъ, походить зъ надъ рѣки Тыбру и Евфрату въ Азіи. Перший привôзъ еи до Европы анґлійскій купець Вернонъ въ роцѣ 1746.

КІЛЬКО МОЖЕ ПРИНЕСТИ ДОХОДУ ОДНА ПІСНЯ?

В одній англійскій музичній часописи показано, кілько доходу поприносили авторам деякі пісні. Так прим. пісня Sullivan-a »Lost Chord«, яку він зложив протягом одної години, принесла йому доходу за ту одногодинну працю 20.000 марок. За пісню »In old Madrid« заплатив накладець авторови 400.000 марок. До таких солоно заплачених пісень належать еще: The Better Land, The River of Years, For ever and for ever, Goodbye The Devond Lover. Mandy Lee. Сих шість пісень принесло їх авторам 1,200.000 марок, значить пересічно отримав кождий автор за них по 200.000 марок. Те все, розуміє ся, мало місце в Англії; у нас, де цілими літами не можуть оплатити ся кошти виданя якої книжки — навіть дуже доброї — про композиції шкода й говорити. Та може бути, що ті відносини змінять ся коли, але то лише тоді буде, як тріснуть пута наложені на наше слово в Росії указом із 1876 р. (»Л.-Н. Вістник«.)

Одна лѣкарска часопись подає, що найбільше людей умерає мѣжъ 4 ою а 8-ою годиною рано.

— Перше сталеве перо до писаня зроблено въ р. 1830.

— Перший желѣзный корабель спущено на воду въ р. 1848.

— Годинники зачали робити въ р. 1476.

— Нафту до свѣченя уживають люде вôдъ р. 1825.

— Перша скляний вôкна появили ся въ 8-мъ столѣтю по палатахъ великихъ панôвъ въ Англіи.

— Телескопъ вынайдено въ р. 1590.

— Золото вôдкрыли въ Калифорніи въ р. 1848.

— Першу машину до шитя опатентовано въ р. 1846.

— Повозôвъ будами зачали уживати въ Англіи въ р. 1569.

— Америку вôдкрывъ Колюмбъ въ р. 1492.

— Ножôвъ при ѣдѣ употребляють вôдъ 1559 р.

— Иглы, якихъ нинѣ уживаемо, зачали вперве выробляти 1545 року.

— Перша часопись вышла въ Англіи 1588 р.

РИМСКО-КАТОЛИЦКА НУТА.

Хлопець (співає):
Взявъ бы бискупъ нашу церковь
За пригоцну бобу;
Зъѣвъ бы смачно добро наше,
Але зъѣстъ — хоробу...
Зъѣвъ-бы ворогъ зъ бортаками
Нашу Русь и вѣру,
Взявъ бы ключѣ изъ хрунями
И дерь-бы зъ насъ скôру.
Однакъ у насъ не удасть ся
Затямъ собѣ Сруле!
Бо мы тобѣ вмѣсто зыску
Покажемо — дуло...

Прохожа: Хлопче, а ты Русинъ?

Хлопець: Зъ дѣда-прадѣда!

Прохожа: Такъ? А чому жь въ великій постъ співаешъ?

Хлопець: О, прошу панѣ — въ рускій великій постъ я бымъ нѣколи не співавъ по руски! Я співаю на „римско-католицку нуту" — а якъ вамъ звѣсно, ихъ постъ вже давно минувъ...

N 35ч.

— Календарь „Свобода" на рôкъ 1902 — есть вже така книжка, котра має вартôсть не на рôкъ, але на цѣле житє. Редакція „Свободы" продає его по 50 центôвъ.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
— адвокатъ, —
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто має справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ папары и повномочія. 1402

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до
Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Вôнъ нигде не знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и найнадійнѣйшій сторъ зъ убранями. Купуйте добре „шифкарты" и скоро и безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гайтеся однакъ, що то вже все — ни! Вôнъ мае найнарядн... салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:
Anthracite Hotel.
Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво має,
Новый салюнъ доливає.
6 цигара, є и галя
На митинги, на забавы;
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпьешь, то знай брате,
Поде дальше, якъ у пяты!

Гаврілъ Малнякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого гатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Сало! Сало!
Насъ вкрашъ питали за старе краеве сало, але мы не знали, хто его продае. Теперь вже памятаютъ всѣ, що старе, добре и тривале краеве сало продає въ Америцѣ лишь:

GEO RETIK,
13—15 N. Gilbert Str., Shenandoah, Pa.

6 се одежь въ найстаршихъ рускихъ бизнесменôвъ въ Америцѣ. Має красный готель, добру гросерню и безпечно посылае грошѣ до старого краю.

— ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ —
ВАСИЛЯ ТУРКА
на Сторджисъ, Па.
Продае свѣжѣ трунки и добрѣ цигара. Мае также галю — на весѣля и другѣ забавы.

Юліянъ Копыстяньскій
(Julian Kopystianski)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Первородный салюнъ рускій. — Найлучшѣ напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалѣ, цигара дуже добрѣ.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

Юрко А Прокоповичь,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митинґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

ОДИНОКИМЪ
найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:
ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякѣ друкарскѣ працѣ красно и дешево, яко нихто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є потребно.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St. NEW YORK, N. Y.
701

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
СПЕЦИЯЛІСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 3 N. Shamokin Str., SHAMOKIN, PA. Телефон Nr. 1673.

МИХАЙЛО БОСАКЪ

Посылае грошѣ до краю въ протягу 14 днѣвъ.

Продае шифкарты такъ тамъ якъ и компанія въ Нью Йорку.

Продае тикеты кольôвой до Нью Йорку.

Продае правдиву краеву палюнку и вино.

Мае подеѣлъ (wholesale) на всѣ американскѣ трунки.

Задармо потверджуе всякѣ паперы и дае раду, бо есть Нотарь публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK, Jones Str. OLYPHANT, Pa

ДІАМЕНТОВИЙ ЕЛЕКТРИЧНИЙ ХРЕСТ,

званий також хрестом Вольта, зістав відкритий кілька літ тому в Австрії, а задля своїх великих прикмет розповсюднив ся скоро в Німеччині, Франції, Скандинавії, і других европейських краях, где его уважають его за найсильнійше средство против ревматизму і других слабостей.

Електричний Діаментовий Хрест лічить ревматизм мускулів і суставів, невральгію, болї в цілім тілі, нервовість, нервове ослаблене, безсонницю, припадковість, гистерию, параліж, трясене, удар, епілепсию, танець св. Віта, паралітичність, нервовий біль голови, і всї слабости нервового системи. Его доброчинний вплив видко вже по кількох годинах, хотяй часом треба на него ждати кілька день.

Коштує доляра, при чім гарантує ся, що принесе стільки користи, що найліпший електричний пояс, що коштує 15 або 25 рази тілько. Ніхто в родині, хорий чи здоров, не повинен бути без Електричного Хреста, сего найлішого средства против слабостий. Пришли доляра, а ми вишлемо тобі оплаченим одеи Електричний Діаментовий Хрест, або 6 за 5 долярів. Тисячі листів від осіб, котрих вилічив сей Хрест, суть достаточним доказом его сили. Ось два з них: Малам болї через много літ; тепер есьм здорова. Діям. Елект. Хрест вилічив мене. Кароліна М Пітерсен, Richfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов Панове: Вже 3 місяці ношу Діям. Електр. Хрест. Давнійше мав я болї в моїх плечах, так що не міг грати на скрипці. Тепер чуюсь зовсім добре. З поважанєм. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72,
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00 Заряджае нимъ:

Федько и Колодѣй.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙЛІПШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕННЯ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ ВАМ ТОВАР!

[illegible] ...них спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнірика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і віділання назад на наш кошт єсли не подобають ся. Де нїт експресового офісу треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ єсли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечерь, свато!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины въ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрѣ ихъ обдерали и туманили, вызискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить каждый его знакомый) а все, що є въ его гросерни, добре и не дороге. Що одна выгода: ВОНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО Идѣть до него, най чужѣ не розпыхають черева нашою працею.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.
Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика циґарôвъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПОЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґарôвъ не найдете въ Пенсильвеніи.

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:

CIGAR MANUFACTUR. CO.
17⁄02 Mt. Carmel, Pa.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. и. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Его офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускои церкви, 806 Carson Str, S. S. Pittsburg, Pa. 125

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѣ потрбнѣ рѣчѣ до житя. якъ также можна купити убраня майнерскѣ и звычайнѣ.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лікаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае также свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрѣ и помочнѣ лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенѣ. Также робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.
Вынаймае також „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІИ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометтеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляе братскѣ машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнѣ лініи дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ рускои церкви на „Савт-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

B. J. Keogh.
Продае всякѣ напитки темперенційнѣ, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНѢ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПІКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГѢ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякѣ убраня мужескѣ складно и дешево.

Хто у него замовить убраня, нѣколи того не пожалуе.

B. W. Woshner,
Першо-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. мѣжъ 13 а 14 улицею; S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вбрати,
Той не мусить у жидôвски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты" въ моднôмъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
„Ґеравтъ, дурный тою!"

Sep19

Одинокій
ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю
M. F. S. Keck.
Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и туньо обслужить.

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люди, котори можно сказати чудеснымъ способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знаніе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ неи вылѣчитися; кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманіемъ прочитае нижшеслѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може роспознати; другій зновъ много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори роблятъ лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разни опыты и успѣлъ въ лѣкарскомъ знанію якъ найлучше, бо природа обдарила его выникаючою мудростью, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощью въ часѣ болѣзни, но и найлучши докторы удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якой нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровья.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторіи.

Той-то извѣстный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute", ч. 140 West 34th street въ Нью Іорку.

Въ той лечебницѣ получили помощь уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякують Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбы якимись чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.

Пане Профессоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю ятра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь мою не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ я на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю.

Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ краянскимъ поздоровленьемъ

Василь Гричъ.

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ персяхъ. Худнулъ постоянно и уже на костякъ былъ похобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. но дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. —

Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ.

Іос. Вейнеръ.

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессорови Коллинсови въ Нью-Іорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали-бъ Вамъ лѣчити худобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несчастье упасти со сходовъ и тяжко покалѣчитися. Малъ порушены кости и въ нутрѣ сильно повредилъ себе, и лѣкари, котри мене лѣчили, говорили, що до смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Шкодую, що не можу Вамъ якъ належить отдячити.

Вашъ на вѣки благодарный
Иванъ Пиларъ.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900.

Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, коло ко мене въ боку въ крыжахъ. Охъ страшно терпѣла. Была въ краю великихъ докторовъ, лѣчили мене и профессоры въ Пештѣ; але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюсь того, але когда прійшла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатись за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы заслалисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.

Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ
Марія Корешъ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.

Милый панъ Профессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже не надѣялась и жити на свѣтѣ. Но напослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.

Съ красным поздоровленьемъ
Анна Ковачикъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легко дыхаю, нищо мене не болитъ и чую себе здоровою. Съ благодарностью признаю, що Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, бо инакше не было-бъ менѣ помощи. Нехай Васъ преблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щобъ и на дальше Вы худобнымъ помагали.

Ваша вѣрна
Жозефина Рошко.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи пріймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣтъ о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

С. М. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе также грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА